

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Агенција за осигурање Републике Српске
Бања Лука
Бана Милосављевића 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
тел/факс: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka
St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

ИЗВЈЕШТАЈ
о стању сектора осигурања у Републици Српској
за период од 01.01.2019. до 31.12.2019. године

Број: УО-9/20
Датум: 15.06.2020. године

Бања Лука, мај 2020. године

САДРЖАЈ

УВОДНА РИЈЕЧ	5
1. СТРУКТУРА СЕКТОРА	6
2. ОСИГУРАЊЕ	7
2.1. Тржиште осигурања.....	7
2.1.1. Учесници на тржишту осигурања	7
2.1.1.1. Друштва за осигурање.....	7
2.1.1.2. Заступници и брокери у осигурању	9
2.1.1.3. Заштитни фонд Републике Српске	9
2.1.1.4. Овлашћени актуари	10
2.1.2. Показатељи развијености тржишта осигурања.....	11
2.1.3. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске	11
2.1.4. Тржишна структура и концентрација	12
2.1.5. Обрачуната премија по друштвима за осигурање	14
2.1.5.1. Обрачуната премија друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској	14
2.1.5.2. Обрачуната премија филијала друштава за осигурање са сједиштем у ФБиХ	18
2.1.6. Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању	19
2.1.6.1. Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту осигурања у Републици Српској.....	19
2.1.6.2. Премија друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачуната путем заступника и брокера у осигурању	20
2.2. Билансна структура.....	21
2.2.1. Биланс стања.....	22
2.2.2. Биланс успјеха.....	27
2.2.3. Консолидовани финансијски извјештаји.....	30
2.3. Финансијски и технички показатељи.....	30
2.3.1. Испуњавање захтјева адекватности капитала	30
2.3.2. Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе	32
2.3.2.1. Укупно обрачунате техничке резерве.....	32
2.3.2.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви неживотних осигурања.....	33
2.3.2.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви животних осигурања.....	35
2.3.3. Компаративни преглед кључних показатеља.....	37
2.3.4. Показатељи о исплаћеним одштетама и другим накнадама из осигурања	38
2.3.5. Технички резултат	40
2.3.6. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио	41
2.3.7. Показатељи рентабилности.....	41
2.3.8. Остали показатељи пословања	42
3. ДОБРОВОЉНО ПЕНЗИЈСКО ОСИГУРАЊЕ	43
3.1.1. Друштво за управљање добровољним пензијским фондом	43
3.1.2. Добровољни пензијски фонд	45

Табеле

Табела 1: Друштва за осигурање из РС.....	7
Табела 2: Власничка структура у друштвима за осигурање из РС	8
Табела 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање из РС.....	8
Табела 4: Одштетни захтјеви према Заштитном фонду	10
Табела 5: Премија и макроекономски показатељи	11
Табела 6: Премија осигурања обрачуната на тржишту РС.....	11
Табела 7: Обрачуната премија на тржишту осигурања у РС, према врстама осигурања	12
Табела 8: Учешће друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ на тржишту Републике Српске.....	12
Табела 9: Учешће друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске, према реег групама	13
Табела 10: Укупно обрачуната премија по друштвима за осигурање из РС.....	14
Табела 11: Обрачуната премија друштава за осигурање из РС у ФБиХ	15
Табела 12: Укупно обрачуната премија друштава за осигурање из РС, према врстама осигурања.....	16
Табела 13: Обрачуната премија по филијалама друштава за осигурање из ФБиХ	18
Табела 14: Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске	19
Табела 15: Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске, по врстама осигурања.....	20
Табела 16: Премија друштава за осигурање обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, по врстама осигурања.....	21
Табела 17: Актива – укупно за сва друштва за осигурање из РС.....	22
Табела 18: Пасива –укупно за сва друштва за осигурање из РС	24
Табела 19: Биланс успјеха – укупно за сва друштва за осигурање из РС	27
Табела 20: Испуњавање захтјева адекватности капитала	31
Табела 21: Износ укупно исплаћених обавеза из осигурања по врстама осигурања.....	38
Табела 22: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања.....	39
Табела 23: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила	39
Табела 24: Технички резултат.....	40
Табела 25: Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио	41
Табела 26: Показатељи рентабилности.....	41
Табела 27: Остали показатељи пословања	42
Табела 28: Биланс стања друштва за управљање добровољним пензијским фондом	43
Табела 29: Биланс успјеха друштва за управљање добровољним пензијским фондом..	44

Табела 30: Биланс стања добровољног пензијског фонда	46
Табела 31: Биланс успјеха добровољног пензијског фонда.....	47

Графикони

Графикон 1: Укупно обрачуната премија по друштвима за осигурање из РС.....	15
Графикон 2: Кумулативна стопа раста укупно обрачунате премије друштава за осигурање из РС	17
Графикон 3: Укупно обрачуната премија друштава за осигурање из РС, према врстама осигурања.....	17
Графикон 4: Укупно обрачуната премија неживотних осигурања друштава за осигурање из РС	17
Графикон 5: Структура пословне активе друштава за осигурање из РС	23
Графикон 6: Структура пословне пасиве друштава за осигурање из РС	25
Графикон 7: Капитал друштава за осигурање из РС	26
Графикон 8: Укупно обрачунате техничке резерве свих друштава за осигурање из РС	32
Графикон 9: Укупно обрачунате техничке резерве неживотних осигурања	33
Графикон 10: Преглед обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања по друштвима за осигурање из РС	34
Графикон 11: Структура улагања средстава за покриће укупно обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања.....	34
Графикон 12: Укупно обрачунате техничке резерве животних осигурања	35
Графикон 13: Преглед обрачунатих техничких резерви животног осигурања по друштвима за осигурање из РС	36
Графикон 14: Структура улагања средстава за покриће укупно обрачунатих техничких резерви животних осигурања.....	36
Графикон 15: Кретање обрачунатих техничких резерви, акцијског капитала и обрачунате премије.....	37
Графикон 16: Укупно исплаћене обавезе из осигурања (животна и неживотна осигурања)	38

УВОДНА РИЈЕЧ

Извјештај о стању сектора осигурања у Републици Српској за 2019. годину садржи информације о стању у осигурању и добровољном пензијском осигурању, а припремљен је на основу финансијских, ревизорских, актуарских и других извјештаја, које учесници на тржишту осигурања и добровољног пензијског осигурања, у складу са прописима, достављају Агенцији за осигурање Републике Српске.

У регистрима Агенције, са стањем на дан 31.12.2019. године, било је уписано 15 друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској и 10 филијала друштава за осигурање чије је сједиште у ФБиХ. Вриједности Herfindahl Hirschman–овог индекса и чињеница да је појединачно учешће друштава за осигурање у укупно обрачунатој премији осигурања мање од 10% указују да на тржишту осигурања Републике Српске постоји прилично јака конкуренција.

Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске износила је 236,6 милиона КМ и већа је за 4,7%, у односу на претходну годину. Премија неживотних осигурања порасла је за 2,6%, а премија животних осигурања за 14,9%. Иако је настављен тренд раста премије животних осигурања, ова премија још није достигла ниво упоредивих тржишта осигурања земаља региона. Путем заступника и брокера, на тржишту осигурања Републике Српске, обрачунато је 27,2% премије.

У вези пословања друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, а које укључује пословање и у ФБиХ, треба истаћи да је остварен раст обрачунате премије за 7,3%, те да је учешће премије обавезног осигурања од аутоодговорности у укупно обрачунатој премији износило 63,5%. Премија обрачуната на тржишту осигурања у ФБиХ већа је за 15,8%, са учешћем од 20,7% у укупно обрачунатој премији друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској. Надаље, укупна билансна сума је повећана за 7,2%, уз раст обрачунатих техничких резерви за 10,2%. Нето резултат периода је добитак у износу од 26,1 милион КМ. Дванаест друштава за осигурање је исказало нето добитак у износу од 30,9 милиона КМ, док су три друштва исказала нето губитак у износу од 4,8 милиона КМ. Вриједност комбинованог рача је била испод 100, што значи да је остварен позитиван резултат из послова осигурања, као и да је премија била довољна за покриће обавеза из уговора о осигурању. У односу на претходне извјештајне периоде, није било значајнијих промјена у вриједности стопа ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања. Рацио солвентности је мало смањен, али и даље показује да солвентност није била угрожена. Коефицијент опште ликвидности је био значајно већи од 1, што одражава способност измирења обавеза у роковима доспијећа.

Дјелатност добровољног пензијског осигурања, обављало је једно друштво за управљање добровољним пензијским фондом. Са стањем на дан 31.12.2019. године, укупан број активних чланова добровољног пензијског фонда је био 3.165. Просјечна старост чланова добровољног пензијског фонда била је 45,6 година, док је просјечна уплата износила 54,77 КМ. Нето вриједност имовине добровољног пензијског фонда, износила је 1.607.284 КМ. Сви исказани показатељи пословања били су у складу са нивоом пословне активности.

Бања Лука, мај 2020. године

Директор,
Славен Дујаковић

1. СТРУКТУРА СЕКТОРА

У овом извјештају, сектор осигурања обухвата дјелатност осигурања (у даљем тексту: осигурање) и дјелатност организовања и управљања добровољним пензијским фондовима (у даљем тексту: добровољно пензијско осигурање).

Према Закону о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 17/05, 01/06, 64/06, 74/10, 47/17 и 58/19) дјелатност осигурања је дјелатност закључивања и извршавања уговора о осигурању и реосигурању, те дјелатност посредника и заступника у осигурању. Поред тога, овим законом је регулисано оснивање, пословање, надзор и престанак рада друштава за осигурање и филијала друштава за осигурање из ФБиХ, те је основана Агенција за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција). Друштва за осигурање могу обављати осигурање, као искључиву дјелатност. Такође, законски оквир осигурања чине и:

- Закон о заступању у осигурању и посредовању у осигурању и реосигурању („Службени гласник Републике Српске“, број: 47/17), којим су уређена правила за обављање заступања и посредовања у осигурању и реосигурању, услови за издавање и престанак важења овлашћења и дозвола у овом сегменту, те надзор над обављањем заступања и посредовања у осигурању и реосигурању и
- Закон о обавезним осигурањима у саобраћају („Службени гласник Републике Српске“, број: 82/15), којим су прописане врсте обавезних осигурања у саобраћају, те правила њиховог обављања.

Према Закону о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима („Службени гласник Републике Српске“, број: 13/09 и 107/19), друштва за управљање добровољним пензијским фондовима обављају дјелатност организовања и управљања добровољним пензијским фондовима и другим пензијским фондовима основаним у складу са посебним законима. Такође, овим законом је регулисано организовање и управљање добровољним пензијским фондовима, оснивање, дјелатност и пословање друштва за управљање добровољним пензијским фондовима, послови и обавезе кастоди банке, надлежност Агенције у регулисању и вршењу надзора над друштвима за управљање добровољним пензијским фондовима, организовање пензијских планова и друга питања од значаја за функционисање добровољних пензијских фондова.

Обављање осигурања и добровољног пензијског осигурања регулисано је и подзаконским актима које доноси Агенција.

Закони и подзаконски акти којим је уређен сектор осигурања, доступни су и на интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba).

2. ОСИГУРАЊЕ

2.1. Тржиште осигурања

2.1.1. Учесници на тржишту осигурања

Учесници на тржишту осигурања, под надзором Агенције, су: друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, филијале друштава за осигурање из ФБиХ, заступници и брокери у осигурању, те Заштитни фонд Републике Српске и овлашћени актуари.

2.1.1.1. Друштва за осигурање

На тржишту осигурања Републике Српске, у 2019. години, пословало је 15 друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, која су према дјелатности осигурања, сједишту и стању већинског власништва, на дан 31.12.2019. године, представљена у наредној табели.

Табела 1: Друштва за осигурање из РС

Р.Б.	Назив друштва за осигурање	Сједиште	Већинско власништво
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА			
1.	Атос осигурање А.Д.	Бијељина	страно
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	Брчко	домаће
3.	Дрина осигурање А.Д.	Милићи	домаће
4.	Еурос осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
5.	Крајина осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
6.	Микрофин осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
7.	Нешковић осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
8.	Осигурање Аура А.Д.	Бања Лука	домаће
9.	Осигурање Гарант Д.Д.	Брчко	домаће
10.	Премиум осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
11.	САС-СуперП ОСИГУРАЊЕ А.Д.	Бијељина	домаће
12.	Триглав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
ЖИВОТНА И НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА (КОМПОЗИТНА ДРУШТВА)			
13.	Grawe осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
14.	Дунав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
15.	Wiener осигурање А.Д.	Бања Лука	страно

Извор: Централни регистар ХОВ

Од 15 друштава за осигурање, са сједиштем у Републици Српској, 12 је обављало дјелатност неживотних осигурања, а 3 друштва за осигурање су обављала дјелатност неживотних и животних осигурања, при чему је 9 друштава за осигурање из Републике Српске пословало путем филијале у ФБиХ.¹

У 2019. години, на тржишту осигурања Републике Српске, пословало је и 11 филијала друштава за осигурање из ФБиХ².

¹ Једно друштво за осигурање из Републике Српске је уписано у Регистар код Агенције за надзор осигурања у ФБиХ крајем 2019. године и у извјештајном периоду није остварило премију на тржишту осигурања ФБиХ, па при изради овог извјештаја, није обухваћено у подацима који се односе на пословање друштава за осигурање из РС у ФБиХ.

² У овом извјештајном периоду, двије филијале друштава за осигурање из ФБиХ су брисане из Регистра Агенције, од којих једна филијала није остварила премију на тржишту осигурања РС. Стога на дан 31.12.2019. године у Регистар Агенције је било уписано 10 филијала друштава за осигурање из ФБиХ.

Структура власништва

Према структури власништва, са стањем на дан 31.12.2019. године, 9 друштава за осигурање је било у већинском домаћем власништву, док је 6 друштава за осигурање било у већинском страном власништву.

Табела 2: Власничка структура у друштвима за осигурање из РС

Власништво	Број друштава за осигурање	Учешће у укупном капиталу	Учешће у укупној активи	Учешће у бруто фактурисаној премији
Већинско домаће власништво	9	57,5%	39,6%	53,5%
Већинско странао власништво	6	42,5%	60,4%	46,5%
УКУПНО	15	100,0%	100,0%	100,0%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и Централни регистар ХОВ

Друштва са већинским страним капиталом су учествовала у укупном капиталу са 42,5%. На друштва за осигурање са већинским страним капиталом односи се 60,4% укупне активе и 46,5% бруто фактурисане премије.

Према Извјештају Централног регистра хартија од вриједности а.д. Бања Лука - књизи акционара, државни капитал је евидентиран у Осигурању Аура а.д. Бања Лука са учешћем 38% (приоритетне акције) и у Крајина осигурању а.д. Бања Лука са учешћем 34,9%.

Људски ресурси

На дан 31.12.2019. године, у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској био је запослен 1.553 радник. Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање представљени су у наредној табели.

Табела 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање из РС

КВАЛИФИКАЦИЈА	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		ИНДЕКС 2019/18
	број	%	број	%	број	%	
НК	8	0,6	9	0,6	8	0,5	88,9
ПК	2	0,1	1	0,1	0	0,0	0,0
НС	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
КВ	67	4,6	65	4,2	60	3,9	92,3
ССС	726	50,2	778	50,8	790	50,9	101,5
ВКВ	8	0,6	7	0,5	5	0,3	71,4
ВШС	84	5,8	74	4,8	75	4,8	101,4
ВСС	522	36,1	569	37,2	584	37,6	102,6
МР	27	1,9	26	1,7	28	1,8	107,7
ДР	2	0,1	2	0,1	3	0,2	150,0
УКУПНО	1446	100,0	1.531	100,0	1.553	100,0	101,4

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Поред тога, у филијалама друштава за осигурање из ФБиХ био је запослен 291 радник, у Заштитном фонду Републике Српске 7 радника, а што заједно са запосленима у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској износи 1.851 радник. Такође, на тржишту осигурања дјелују и заступници и брокери у осигурању (физичка лица), те овлашћени актуари, а што је приказано у наставку овог поглавља.

2.1.1.2. Заступници и брокери у осигурању³

Закључно са даном 31.12.2019. године, у Регистар заступника и брокера у осигурању код Агенције било је уписано:

- 382 заступника у осигурању – физичка лица, од чега их је 33 регистровало предузетничке радње,
- 19 друштава за заступање у осигурању са сједиштем у Републици Српској (укључујући Поште Српске, микрокредитна друштва и банке) и 4 филијале друштава за заступање из ФБиХ,
- 24 брокера у осигурању – физичка лица,
- 5 брокерских друштава са сједиштем у Републици Српској и 2 филијале брокерских друштава из ФБиХ.

На интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba) доступан је актуелни извод из регистара заступника и брокера у осигурању.

У 2019. години, Агенција је организовала едукацију и одржала један редовни и један ванредни испитни рок за полагање стручног испита, који је потребан за добијање овлашћења за обављање послова заступника у осигурању и брокера у осигурању. Стручни испит је положило укупно 68 кандидата.

2.1.1.3. Заштитни фонд Републике Српске

Заштитни фонд Републике Српске (у даљем тексту: Заштитни фонд) основан је Законом о обавезном осигурању за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности – Пречишћени текст („Службени гласник Републике Српске“, број: 102/09), као посебно правно лице. Надлежност Заштитног фонда прописана је Законом о обавезним осигурањима у саобраћају („Службени гласник Републике Српске“, број: 82/15). Заштитни фонд је обавезан да извршава обавезу накнаде штете настале на територији Републике Српске трећем оштећеном лицу, ако их проузрокује непознато возило (штете на лицима) или возило чији власник није закључио уговор о осигурању од аутоодговорности (штете на лицима и стварима). Поред тога, Заштитни фонд је обавезан да извршава и обавезу исплате накнаде оштећеним лицима у случају да није закључен уговор о обавезном осигурању путника у јавном превозу од посљедица несрећног случаја, те штета из основа аутоодговорности и осигурања путника у јавном превозу које нису могле бити надокнађене из стечајне или ликвидационе масе друштва за осигурање.

Сва друштва за осигурање која у Републици Српској обављају послове осигурања од аутоодговорности и осигурања путника у јавном превозу од посљедица несрећног случаја, осим путника у ваздушном саобраћају, обавезно су чланови Заштитног фонда и плаћају допринос Заштитном фонду, сразмјерно обрачунатој премији осигурања од

---

³ Према Закону о заступању у осигурању и посредовању у осигурању и реосигурању („Службени гласник Републике Српске“, број: 47/17), посредовање у осигурању обављају брокери у осигурања (физичка лица и брокерска друштва у осигурању).

аутоодговорности и осигурања путника у јавном превозу од последица несрећног случаја у Републици Српској.

Укупно остварени приходи Заштитног фонда, у 2019. години, су износили 3.978.053 КМ и били су већи за 5,4%, у поређењу са претходном годином, од чега се 86,3% односило на пословне приходе. Повећање укупних прихода резултат је повећања прихода по основу регреса, док промјене на осталим позицијама у оквиру укупно остварених прихода нису имали материјалну значајност. Укупни расходи износили су 3.142.146 КМ и били су мањи за 14,5% у односу на претходну годину, од чега се 62% односило на пословне расходе, док се 38% односило на исправку потраживања по основу регреса. На смањење укупних расхода утицало је смањење трошкова резервисања за штете у текућој години, а везано је за мањи број пријављених штета у текућем периоду. Заштитни фонд је остварио вишак прихода над расходима у износу од 835.907 КМ.

У наредној табели дат је преглед рјешавања и исплате одштетних захтјева, који се односе на штете на лицима или имовини у саобраћајним незгодама из надлежности Заштитног фонда.

Табела 4: Одштетни захтјеви према Заштитном фонду

Одштетни захтјеви	2017.	2018.	2019.	Индекс 2019/18
1. Пријављени у текућем периоду и реактивирани	435	425	375	88,2
2. Пренесени из претходног периода	176	143	149	104,2
3. Укупан број захтјева (1+2)	611	568	524	92,3
4. Одбијени захтјеви	106	87	84	96,6
5. Обрађени захтјеви без одбијених	362	332	304	91,6
6. Број исплаћених захтјева	362	332	303	91,3
7. Износ исплаћених захтјева (КМ)	1.104.258	1.604.015	1.250.284	77,9

Извор: Извјештај Заштитног фонда

У односу на претходну годину, укупан број одштетних захтјева је смањен, па је и износ исплаћених одштетних захтјева био мањи у 2019. години. Просјечна вриједност исплаћеног одштетног захтјева износила је 4.126 КМ и била је мања за 14,6%.

2.1.1.4. Овлашћени актуари

У складу са међународним стандардима за обављање осигурања од посебне важности је обезбјеђење адекватног броја професионално оспособљених актуара. На дан 31.12.2019. године, у Регистар овлашћених актуара код Агенције било је уписано 38 лица. На интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba) доступан је актуелни извод из Регистра овлашћених актуара.

2.1.2. Показатељи развијености тржишта осигурања

У наредној табели је дат компаративни преглед основних релативних показатеља, везаних за премију, којима се мјери степен развијености тржишта осигурања.

Табела 5: Премија и макроекономски показатељи⁴

(y USD)

Земља		Премија/број становника			Премија/БДП (%)			Животна осигурања/укупна премија (%)		
		2016.	2017.	2018.	2016.	2017.	2018.	2016.	2017.	2018.
БиХ	РС	96,7	106,6	118,8	2,2	2,1	2,1	16,5	16,3	16,7
	ФБиХ	114,5	123,0	133,7	2,3	2,3	2,2	24,3	22,2	21,7
Аустрија		2.177,0	2.217,0	2.303,0	4,8	4,6	4,4	35,8	34,0	32,4
Бугарска		160,0	175,0	212,0	2,2	2,2	2,3	18,4	17,1	14,0
Грчка		398,0	411,0	448,0	2,2	2,2	2,2	45,8	44,9	46,1
Мађарска		317,0	348,0	388,0	2,6	2,5	2,4	49,8	49,0	46,2
Румунија		111,0	125,0	130,0	1,2	1,3	1,1	19,1	21,1	19,9
Словенија		1.084,0	1.184,0	1.336,0	5,0	5,0	4,9	28,4	30,1	30,7
Србија		115,0	123,0	140,0	2,1	2,1	1,9	24,7	23,0	23,5
Турска		165,0	149,0	127,0	1,6	1,4	1,3	12,5	15,4	13,6
Хрватска		307,0	333,0	383,0	2,6	2,5	2,6	33,3	32,4	31,8
Чешка		592,0	609,0	666,0	3,1	2,9	2,8	37,7	38,0	36,6

Извор: Статистика тржишта осигурања у БиХ, Републички завод за статистику РС, SwissRe

Учешће премије у БДП било је на приближно истом нивоу као у осталим земљама из окружења са сличним нивоом развоја тржишта осигурања. Иако на тржишту Републике Српске постоји тренд раста укупно обрачунате, уз прилично високе стопе раста премије животних осигурања, учешће премије животних осигурања у укупној премији и премији по становнику је и даље ниско.

2.1.3. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске

У наредној табели дат је преглед укупно обрачунате премије на тржишту осигурања у Републици Српској⁵, за 2017, 2018. и 2019. годину.

Табела 6: Премија осигурања обрачуната на тржишту РС

(y KM)

Р.Б.	Субјекти на тржишту РС	Обрачуната премија на тржишту Републике Српске						Индекс 2019/18
		2017.		2018.		2019.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
1.	ДРУШТВА ИЗ РС	169.595.254	79,5	173.808.910	76,9	183.064.663	77,4	105,3
1.1.	Неживотна осигурања	149.588.494	70,1	153.902.365	68,1	159.762.974	67,5	103,8
1.2.	Животна осигурања	20.006.759	9,4	19.906.545	8,8	23.301.689	9,9	117,1
2.	ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ИЗ ФБиХ	43.694.839	20,5	52.290.663	23,1	53.572.212	22,6	102,5
2.1.	Неживотна осигурања	28.842.603	13,5	34.404.235	15,2	33.437.624	14,1	97,2
2.2.	Животна осигурања	14.852.236	7,0	17.886.428	7,9	20.134.588	8,5	112,6
УКУПНО		213.290.093	100,0	226.099.573	100,0	236.636.875	100,0	104,7

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

⁴ У периоду израде овог извјештаја није била доступна компаративна статистика за 2019. годину

⁵ Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске је обрачуната на начин да је укупна премија коју су обрачунала друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, умањена за премију коју су та друштва обрачунала у ФБиХ и увећана за премију коју су филијале друштва за осигурање са сједиштем у ФБиХ обрачунала у Републици Српској.

У следећој табели је представљена структура обрачунате премије на тржишту осигурања у Републици Српској, према врстама осигурања, за 2017, 2018. и 2019. годину.

Табела 7: Обрачуната премија на тржишту осигурања у РС, према врстама осигурања

Врста осигурања	2017.		2018.		2019.		Индекс 2019/18
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Осигурање незгоде	15.294.995	7,2	17.064.906	7,5	18.035.956	7,6	105,7
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских	13.970.174	6,5	16.002.649	7,1	18.268.828	7,7	114,2
Осигурање имовине од пожара и природних сила	8.829.626	4,1	7.956.702	3,5	8.638.276	3,7	108,6
Осигурање осталих штета на имовини	8.881.216	4,2	9.287.776	4,1	9.561.528	4,0	102,9
Осигурање од одговорности за моторна возила	126.501.694	59,3	131.827.203	58,3	131.650.038	55,6	99,9
Остало	4.953.393	2,3	6.167.364	2,7	7.045.972	3,0	114,2
Укупно неживотна осигурања	178.431.098	83,7	188.306.600	83,3	193.200.598	81,6	102,6
Животно осигурање	34.858.995	16,3	37.792.973	16,7	43.436.277	18,4	114,9
Укупно	213.290.093	100,0	226.099.573	100,0	236.636.875	100,0	104,7

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске, у периоду 01.01. до 31.12.2019. године, износила је 236.636.875 КМ и већа је, у односу на исти период претходне године, за 10.537.302 КМ или 4,7%. Од обрачунате премије на тржишту осигурања Републике Српске у 2019. години, на премију неживотних осигурања односило се 193.200.598 КМ или 81,6%, док је обрачуната премија животних осигурања износила 43.436.277 КМ или 18,4%. У односу на претходну годину, обрачуната премија неживотних осигурања је порасла за 2,6%, а премија животних осигурања за 14,9%.

2.1.4. Тржишна структура и концентрација

Учешће друштава за осигурање са сједиштем Републици Српској и филијала друштава за осигурање из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске приказано је у наредној табели.

Табела 8: Учешће друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ на тржишту Републике Српске

Р.Б.	Учешће друштава за осигурање из Републике Српске и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске			
	Друштво за осигурање из РС / Филијале друштава из ФБиХ	2017.	2018.	2019.
1.	Атос осигурање А.Д.	7,6%	7,4%	5,1%
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	5,1%	4,7%	4,5%
3.	Граве осигурање А.Д.	7,8%	7,7%	8,9%
4.	Дрина осигурање А.Д.	9,7%	9,2%	8,7%
5.	Дунав осигурање А.Д.	8,4%	7,8%	7,5%
6.	Еурос осигурање А.Д.	3,7%	3,9%	3,7%
7.	Wiener осигурање А.Д.	9,6%	8,0%	8,2%
8.	Крајина осигурање А.Д.	1,4%	1,2%	1,9%
9.	Микрофин осигурање А.Д.	3,2%	3,4%	3,2%
10.	Нешковић осигурање А.Д.	8,0%	7,2%	7,2%
11.	Осигурање Аура А.Д.	4,7%	5,4%	6,1%

Р.Б.	Учешће друштава за осигурање из Републике Српске и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске			
	Друштво за осигурање из РС / Филијале друштава из ФБиХ	2017.	2018.	2019.
12.	Osiguranje Garant A.D.	3,9%	4,1%	4,5%
13.	Премиум осигурање А.Д.	-	0,3%	1,6%
14.	САС-СуперП осигурање А.Д.	1,4%	1,7%	1,6%
15.	Триглав осигурање А.Д.	4,9%	4,8%	4,7%
16.	Аса осигурање Д.Д.	1,9%	2,4%	2,6%
17.	Adriatic osiguranje D.D.	0,6%	2,8%	2,6%
18.	Camelija osiguranje D.D.	0,3%	0,3%	0,2%
19.	Central osiguranje D.D.	-	1,3%	1,3%
20.	Croatia osiguranje D.D.	0,8%	1,2%	1,0%
21.	Grawe осигурање Д.Д.	-	0,0%	0,0% ⁶
22.	Euroherc osiguranje D.D.	3,0%	3,4%	3,2%
23.	SARAJEVO osiguranje D.D.	2,2%	1,5%	1,1%
24.	Vienna osiguranje D.D.	3,6%	3,7%	3,8%
25.	Осигурање "VGT" Д.Д.	0,3%	0,0%	-
26.	UNIQA osiguranje Д.Д.	5,1%	5,9%	6,0%
27.	Зовко осигурање Д.Д.	2,3%	-	-
28.	Триглав осигурање Д.Д.	0,4%	0,5%	0,8%
	УКУПНО	100,0%	100,0%	100,0%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

У сљедећем прегледу дат је степен концентрације тржишта осигурања у Републици Српској по реег групама, из којег се види да није било значајнијих промјена броја друштава за осигурање по реег групама, те да ни једно друштво за осигурање није остварило учешће у укупно обрачунатој премији веће од 10%.

Табела 9: Учешће друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске, према реег групама

Учешће	Учешће друштава за осигурање из Републике Српске и филијала друштава из ФБиХ у укупној премији на тржишту Републике Српске према реег групама					
	2017.		2018.		2019.	
	Укупно учешће	Број друштава за осигурање	Укупно учешће	Број друштава за осигурање	Укупно учешће	Број друштава за осигурање
до 5%	38,6%	17	41,3%	19	42,4%	18
5-10%	61,4%	8	58,7%	8	57,6%	8
10-15%	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
преко 15%	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

Herfindahl Hirschman-ов индекс представља, такође, мјеру концентрације тржишта и израчунава се као збир квадрата појединачног учешћа сваког друштва за осигурање у односу на остварену премију. Овај индекс узима у обзир релативну величину и расподјелу друштава на тржишту, те уколико је тржиште монополистичко, постоји и већа тржишна концентрација, и наравно мања конкуренција. Индекс се повећава уколико се смањује број друштава учесника на тржишту, а у исто вријеме разлика у величини међу њима је све већа. Уколико би постојало само једно друштво које се бави

⁶ У овом извјештајном периоду, филијала друштва за осигурање Grawe осигурање д.д. Сарајево је брисана из Регистра Агенције, па је сходно периоду обављања послова осигурања у Републици Српској остварено тржишно учешће износило је 0,008% (19.184 КМ)

осигурањем, индекс би износио 10.000 (учешће на тржишту 100%, односно индекс је $100 \cdot 100 = 10.000$). У супротном случају, уколико би било много друштава са сразмјерно ниским учешћем, око 0%, индекс би био близу 0, што би указивало да на тржишту постоји савршена конкуренција. Ако је Herfindahl Hirschman-ов индекс између 1.000 и 1.800 сматра се да на тржишту постоји умјерена концентрација. С обзиром да је Herfindahl Hirschman-ов индекс у 2019. години износио 567 поена, може се закључити да на тржишту осигурања Републике Српске постојала прилично јака конкуренција.

Треба истаћи да је присутан тренд смањења Herfindahl Hirschman-овог индекса, што указује на континуирано повећање конкуренције на овом тржишту.

2.1.5. Обрачуната премија по друштвима за осигурање

2.1.5.1. Обрачуната премија друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској

Укупно обрачуната премија, у периоду 01.01. до 31.12.2019. године, друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, укључујући и премију коју су ова друштва за осигурање обрачунала на тржишту осигурања ФБиХ, износила је 230.759.286 КМ (од чега 183.064.663 КМ у Републици Српској, а 47.694.623 КМ у ФБиХ). У односу на исти период претходне године, обрачуната премија друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској била је већа за 15.769.898 КМ или 7,3%.

У наредној табели приказана је обрачуната премија по друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској, за 2017, 2018 и 2019. годину.

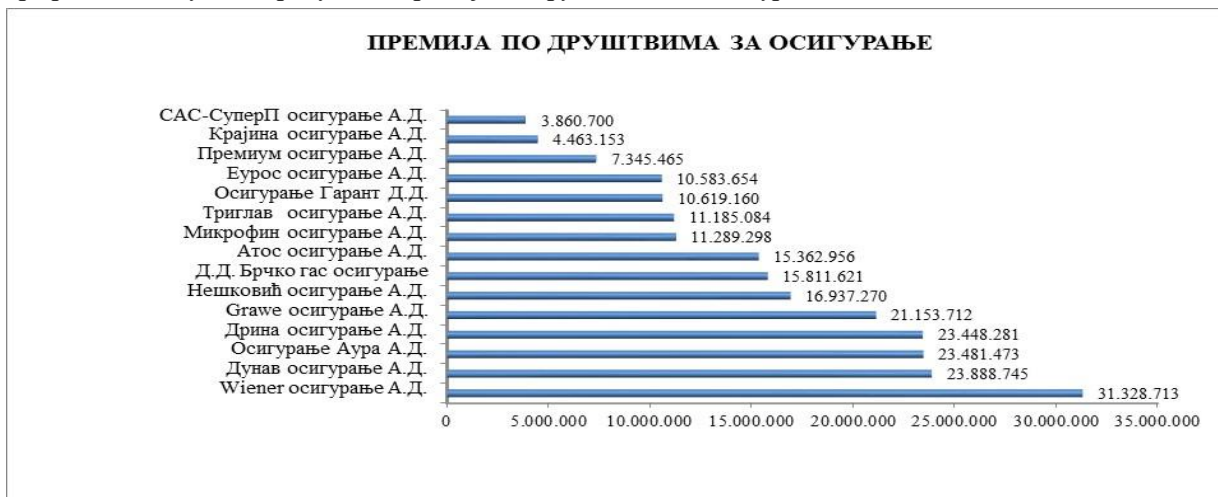
Табела 10: Укупно обрачуната премија по друштвима за осигурање из РС

(у КМ)

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА У РС	Обрачуната премија						Индекс 2019/18
		2017.		2018.		2019.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Атос осигурање А.Д.	19.227.270	9,2	21.750.916	10,1	15.362.956	6,7	70,6
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	16.317.864	7,8	15.980.279	7,4	15.811.621	6,9	98,9
3.	Граве осигурање А.Д.	14.894	0,0	16.463	0,0	20.014	0,0	121,6
4.	Дрина осигурање А.Д.	24.225.262	11,7	23.758.289	11,1	23.448.281	10,2	98,7
5.	Дунав осигурање А.Д.	22.301.711	10,7	22.947.124	10,7	23.227.107	10,1	101,2
6.	Еурос осигурање А.Д.	7.815.227	3,8	8.882.163	4,1	10.583.654	4,6	119,2
7.	Wiener осигурање А.Д.	29.345.957	14,1	27.063.163	12,6	28.444.301	12,3	105,1
8.	Крајина осигурање А.Д.	2.954.034	1,4	2.653.756	1,2	4.463.153	1,9	168,2
9.	Микрофин осигурање А.Д.	9.103.123	4,4	10.605.891	4,9	11.289.298	4,9	106,4
10.	Нешковић осигурање А.Д.	17.152.600	8,3	16.354.978	7,6	16.937.270	7,3	103,6
11.	Осигурање Аура А.Д.	14.492.718	7,0	18.427.466	8,6	23.481.473	10,2	127,4
12.	Осигурање Гарант Д.Д.	8.248.338	4,0	9.339.660	4,3	10.619.160	4,6	113,7
13.	Премнум осигурање А.Д.			842.688	0,4	7.345.465	3,2	871,7
14.	САС-СуперП осигурање А.Д.	3.034.941	1,5	3.764.886	1,8	3.860.700	1,7	102,5
15.	Триглав осигурање А.Д.	10.451.752	5,0	10.836.760	5,0	11.185.084	4,8	103,2
	УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	184.685.692	88,8	193.224.482	89,9	206.079.537	89,3	106,7
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Граве осигурање А.Д.	16.645.373	8,0	17.476.605	8,1	21.133.698	9,2	120,9
2.	Дунав осигурање А.Д.	712.044	0,3	711.606	0,3	661.638	0,3	93,0
3.	Wiener осигурање А.Д.	5.844.867	2,8	3.576.695	1,7	2.884.412	1,2	80,6
	УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	23.202.285	11,2	21.764.906	10,1	24.679.749	10,7	113,4
	УКУПНА ПРЕМИЈА	207.887.978	100,0	214.989.388	100,0	230.759.286	100,0	107,3

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Графикон 1: Укупно обрачуната премија по друштвима за осигурање из РС

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

У 2019. години, три друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачунала су мању премију неживотних осигурања, у односу на претходну годину, док су два друштва за осигурање обрачунала мању премију животних осигурања.

На промјене у износима укупно обрачунате премије неживотних осигурања по друштвима за осигурање материјално значајнији утицај су имале промјене износа обрачунате премије у врсти обавезно осигурање од аутоодговорности по друштвима за осигурање, а на смањење премије животних осигурања код два друштва за осигурање због околности које су у вези са престанцима трајања уговора о животном осигурању, те одлуком ових друштава да престану закључивати нове уговоре о животном осигурању.

У наредној табели дат је преглед премије по друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачунате у ФБиХ, за 2017, 2018. и 2019. годину.

Табела 11: Обрачуната премија друштава за осигурање из РС у ФБиХ

(у КМ)

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА	Обрачуната премија						ИНДЕКС 2019/18
		2017.		2018.		2019.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Атос осигурање А.Д.	2.931.213	7,7	4.958.321	12,0	3.236.858	6,8	65,3
2.	Д.Д. Брчко-гас осигурање	5.395.703	14,1	5.281.631	12,8	5.169.539	10,8	97,9
3.	Дрина осигурање А.Д.	3.552.025	9,3	3.063.822	7,4	2.941.914	6,2	96,0
4.	Дунав осигурање А.Д.	5.013.847	13,1	6.022.325	14,6	6.178.151	13,0	102,6
5.	Wienerг осигурање А.Д.	11.436.038	29,9	10.655.008	25,9	10.577.543	22,2	99,3
6.	Микрофин осигурање А.Д.	2.353.844	6,1	2.997.047	7,3	3.714.252	7,8	123,9
7.	Осигурање Аура А.Д.	4.414.530	11,5	6.214.013	15,1	9.113.171	19,1	146,7
8.	Премнум осигурање А.Д.			129.950	0,3	3.604.013	7,6	2.773,4
9.	Еурос осигурање А.Д.					1.781.121	3,7	
	УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	35.097.198	91,7	39.322.117	95,5	46.316.563	97,1	117,8
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Дунав осигурање А.Д.	0,0		0,0		0,0		
2.	Wienerг осигурање А.Д.	3.195.526	8,3	1.858.361	4,5	1.378.060	2,9	74,2
	УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	3.195.526	8,3	1.858.361	4,5	1.378.060	2,9	74,2
	УКУПНО:	38.292.724	100,0	41.180.478	100,0	47.694.623	100,0	115,8

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачунала су премију у ФБиХ у износу од 47.694.623 КМ, која је била већа за 15,8% у односу на претходну годину и учествовала у укупној премији друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској са 20,7%. У структури ове премије доминирала је премија неживотних осигурања са 97,1%.

Структура портфеља

У наредној табели је представљена структура укупно обрачунате премије друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, према врстама осигурања, за 2017, 2018. и 2019. годину, с тим да се категорија „остало” односи на 13 група неживотних осигурања, које у укупној премији појединачно учествују испод једног процента.

Табела 12: Укупно обрачуната премија друштава за осигурање из РС, према врстама осигурања

(у КМ)

Врста осигурања	2017.		2018.		2019.		Индекс 2019/18
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Осигурање незгоде	14.077.115	6,8	15.477.438	7,2	17.487.666	7,6	113,0
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских	11.406.878	5,5	12.418.952	5,8	14.770.941	6,4	118,9
Осигурање имовине од пожара и природних сила	8.075.645	3,9	6.823.476	3,2	7.840.855	3,4	114,9
Осигурање осталих штета на имовини	10.880.502	5,2	11.484.398	5,3	11.650.158	5,0	101,4
Осигурање од одговорности за м/в	134.794.492	64,8	140.755.050	65,5	147.222.737	63,8	104,6
Остало	5.451.061	2,6	6.265.168	2,9	7.107.180	3,1	113,4
Укупно неживотна осигурања	184.685.692	88,8	193.224.482	89,9	206.079.537	89,3	106,7
Животно осигурање	23.202.285	11,2	21.764.906	10,1	24.679.749	10,7	113,4
Укупно	207.887.978	100,0	214.989.388	100,0	230.759.286	100,0	107,3

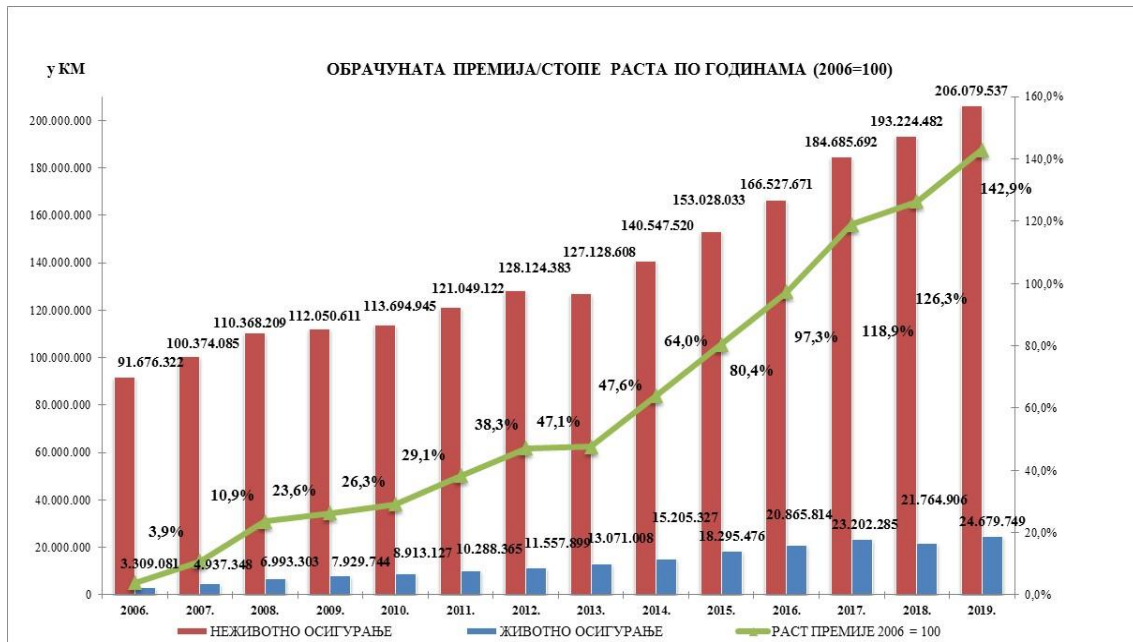
Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Од укупно обрачунате премије, у 2019. години, на премију неживотних осигурања односило се 206.079.537 КМ или 89,3%, док је обрачуната премија животних осигурања износила 24.679.749 КМ или 10,7%. У односу на претходну годину, обрачуната премија неживотних осигурања је порасла за 6,7%, док је обрачуната премија животних осигурања већа за 13,4%. У укупно обрачунатој премији осигурања од одговорности за моторна возила, најзначајније учешће је имала премија обавезног осигурања од аутоодговорности са 99,5%. Учешће премије обавезног осигурања од аутоодговорности, у укупно обрачунатој премији осигурања друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, било је 63,5%, односно у укупно обрачунатој премији неживотних осигурања 71,1%, и није значајније промијењено у односу на претходну годину.

У наставку се даје низ графичких илустрација обрачунате премије друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

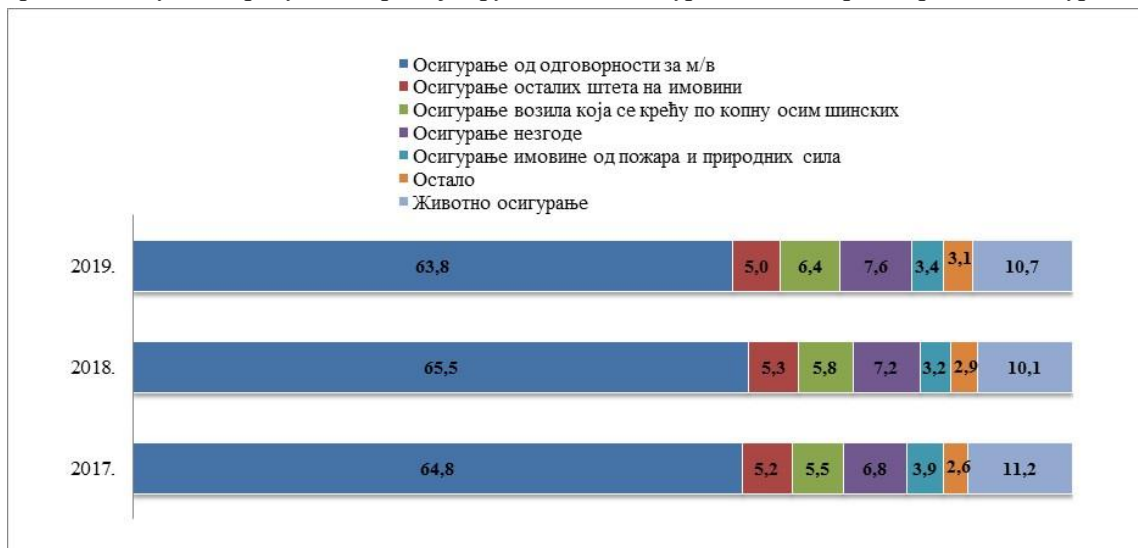

Графикон 2: Кумулативна стопа раста укупно обрачунате премије друштава за осигурање из РС

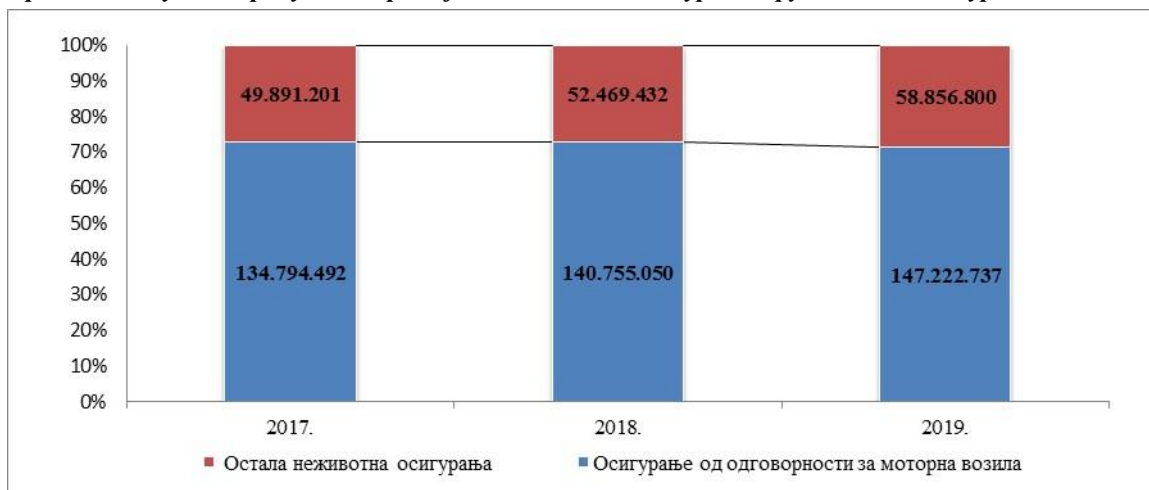
Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Графикон 3: Укупно обрачуната премија друштава за осигурање из РС, према врстама осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Графикон 4: Укупно обрачуната премија неживотних осигурања друштава за осигурање из РС

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

2.1.5.2. Обрачуната премија филијала друштава за осигурање са сједиштем у ФБиХ

У укупно обрачунатој премији, на тржишту осигурања Републике Српске, филијале друштава за осигурање из ФБиХ учествовале су са 22,6%, односно у износу од 53.572.212 КМ.

У наредној табели приказан је преглед обрачунате премије, на тржишту осигурања у Републици Српској, по филијалама друштава из ФБиХ, 2017, 2018 и 2019. годину.

Табела 13: Обрачуната премија по филијалама друштава за осигурање из ФБиХ

(у КМ)

Р.Б.	Филијале друштава за осигурање из ФБиХ које послују у РС	Обрачуната премија						Индекс 2019/18
		2017.		2018.		2019.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Аса осигурање д.д.	4.093.834	9,4	5.506.477	10,5	6.218.154	11,6	112,9
2.	Adriatic osiguranje d.d.	1.223.561	2,8	6.344.290	12,1	6.088.985	11,4	96,0
3.	Camelija osiguranje d.d.	684.028	1,6	760.119	1,5	553.292	1,0	72,8
4.	Central osiguranje D.D.			2.901.528	5,5	3.139.867	5,9	108,2
5.	Croatia osiguranje d.d.	1.680.306	3,8	2.593.424	5,0	2.134.666	4,0	82,3
6.	Grawe осигурање Д.Д.			68.992	0,1	19.184	0,0	27,8
7.	Euroherc osiguranje d.d.	6.434.968	14,7	7.601.818	14,5	7.541.535	14,1	99,2
8.	SARAJEVO osiguranje	4.627.264	10,6	3.357.765	6,4	2.669.421	5,0	79,5
9.	Vienna osiguranje D.D.	272.983	0,6	208.780	0,4	189.083	0,4	90,6
10.	Осигурање "VGT" д.д.	562.607	1,3	69.420	0,1	-	-	-
11.	UNIQA osiguranje д.д.	4.426.584	10,1	4.991.623	9,5	4.883.437	9,1	97,8
12.	Зовко осигурање д.д.	4.836.468	11,1	-		-	-	-
	УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	28.842.603	66,0	34.404.235	65,8	33.437.624	62,4	97,2
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Adriatic osiguranje d.d.	138.442	0,3	85.227	0,2	70.383	0,1	82,6
2.	Croatia osiguranje d.d.	125.904	0,3	139.633	0,3	156.268	0,3	111,9
3.	Vienna osiguranje D.D.	7.426.388	17,0	8.050.420	15,4	8.801.602	16,4	109,3
4.	UNIQA osiguranje д.д.	6.345.062	14,5	8.437.376	16,1	9.285.091	17,3	110,0
5.	Триглав осигурање д.д.	816.439	1,9	1.173.771	2,2	1.821.244	3,4	155,2
	УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	14.852.236	34,0	17.886.428	34,2	20.134.588	37,6	112,6
	УКУПНА ПРЕМИЈА	43.694.839	100,0	52.290.663	100,0	53.572.212	100,0	102,5

Извор: Извјештаји филијала друштава из ФБиХ

У структури премије филијала друштава за осигурање са сједиштем у ФБиХ, која је у 2019. години обрачуната на тржишту осигурања Републике Српске, неживотна осигурања су учествовала са 62,4%, а животна осигурања са 37,6%. Премија неживотних осигурања коју су филијале друштава за осигурање са сједиштем у ФБиХ обрачунале у Републици Српској је мања за 2,8%, док је премија животних осигурања повећана 12,6%, посматрано у односу на 2018. годину.

2.1.6. Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању**2.1.6.1. Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту осигурања у Републици Српској**

У наредној табели даје се преглед премије обрачунате путем заступника и брокера у осигурању на тржишту осигурања у Републици Српској за 2018. и 2019. годину.

Табела 14: Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске

		(у КМ)									
Р.Б.	Субјекти на тржишту	2018.				2019.					
		Обрачуната премија путем заступника у осигурању		Обрачуната премија путем брокера у осигурању		Обрачуната премија путем заступника у осигурању		Обрачуната премија путем брокера у осигурању			
		Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији		
1.	ДРУШТВА ЗА ОСИГУРАЊЕ ИЗ РС	28.183.607	16,2%	6.416.005	3,7%	37.333.507	20,4%	6.363.013	3,5%		
1.1.	Неживотна осигурања	11.437.088	7,4%	6.366.860	4,1%	17.207.285	10,8%	6.269.461	3,9%		
1.2.	Животна осигурања	16.746.519	84,1%	49.145	0,2%	20.126.222	86,4%	93.552	0,4%		
2.	ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ИЗ ФБиХ	20.358.342	38,9%	893.268	1,7%	20.243.360	37,8%	572.991	1,1%		
2.1.	Неживотна осигурања	7.171.950	20,8%	882.133	2,6%	6.022.085	18,0%	562.130	1,7%		
2.2.	Животна осигурања	13.186.392	73,7%	11.135	0,1%	14.221.275	70,6%	10.861	0,1%		
	УКУПНО	48.541.949	21,5%	7.309.273	3,2%	57.576.867	24,3%	6.936.004	2,9%		

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

Премија на тржишту осигурања Републике Српске у 2019. години, обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, износила је 64.512.871 КМ или 27,2% укупно обрачунате премије и већа је за 15,5%, у односу на претходну годину.

Путем заступника у осигурању обрачуната је премија у износу 57.576.867 КМ или 24,3% укупне премије, док је путем брокера у осигурању обрачунато 6.936.004 КМ или 2,9% укупне премије.

Премија неживотних осигурања у 2019. години, обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, износила је 30.060.961 КМ или 15,5% премије неживотних осигурања и већа је за 16,3%, у односу на претходну годину. Путем заступника и брокера у осигурању, обрачунато је и 34.451.910 КМ или 79,3% премије животних осигурања, а што представља повећање обрачунате премије животних осигурања путем ових канала продаје за 14,9%.

У наредној табели дат је преглед премије обрачунате путем заступника и брокера у осигурању на тржишту у Републици Српској, по врстама осигурања, за 2018. и 2019. години.

Табела 15: Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске, по врстама осигурања

(у КМ)

Врсте осигурања	2018.				2019.			
	Обрачуната премија путем заступника у осигурање		Обрачуната премија путем брокера у осигурању		Обрачуната премија путем заступника у осигурање		Обрачуната премија путем брокера у осигурању	
	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији
Осигурање незгоде	5.398.130	31,6%	3.786.650	22,2%	5.565.533	30,9%	3.874.052	21,5%
Осигурање возила која се крећу по копно осим шинских возила	1.412.970	8,8%	736.477	4,6%	1.912.827	10,5%	600.914	3,3%
Осигурање имовине од пожара и природних сила	667.641	8,4%	1.112.924	14,0%	618.175	7,2%	864.139	10,0%
Осигурање осталих штета на имовини	258.529	2,8%	769.820	8,3%	657.647	6,9%	374.903	3,9%
Осигурање од одговорности за моторна возила	10.025.983	7,6%	79.954	0,1%	13.351.180	10,1%	103.310	0,1%
Остало	845.785	13,8%	763.168	12,6%	1.124.007	16,0%	1.014.273	14,4%
Укупно неживотна осигурања	18.609.038	9,9%	7.248.993	3,8%	23.229.370	12,0%	6.831.591	3,5%
Укупно животна осигурања	29.932.911	79,2%	60.280	0,2%	34.347.497	79,1%	104.413	0,2%
УКУПНО	48.541.949	21,5%	7.309.273	3,2%	57.576.867	24,3%	6.936.004	2,9%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

Највеће учешће обрачунате премије путем заступника (у укупно обрачунатој премији) забиљежено је у врстама животних осигурања, а највеће учешће обрачунате премије путем брокера у осигурању (у укупно обрачунатој премији) забиљежено је у врстама осигурања од незгоде и осигурања имовине од пожара и природних сила.

2.1.6.2. Премија друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачуната путем заступника и брокера у осигурању⁷

Премија коју су друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачунала путем заступника и брокера у осигурању, у периоду од 01.01. до 31.12.2019. године, износила је 57.868.202 КМ или 25,1% укупно обрачунате премије. У односу на исти период претходне године, премија обрачуната путем ових канала продаје била је већа за 11.692.915 КМ или 25,3%.

У наредној табели дат је преглед премије друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, обрачунате путем заступника и брокера у осигурању, по врстама осигурања, за 2018. и 2019. годину.

⁷ Премија коју су друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачунала путем заступника и брокера у осигурању укључује премију осигурања обрачунату на тржишту осигурања Републике Српске и ФБиХ

Табела 16: Премија друштава за осигурање обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, по врстама осигурања

(у КМ)

Врста осигурања	2018.				2019.			
	Обрачуната премија путем заступника		Обрачуната премија путем брокера		Обрачуната премија путем заступника		Обрачуната премија путем брокера	
	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији
Осигурање незгоде	4.407.512	28,5%	3.843.305	24,8%	5.629.146	32,2%	3.883.909	22,2%
Осигурање возила која се крећу по копно осим шинских возила	1.085.544	8,7%	578.582	4,7%	1.735.809	11,8%	618.554	4,2%
Осигурање имовине од пожара и природних сила	431.094	6,3%	979.585	14,4%	781.685	10,0%	952.020	12,1%
Осигурање осталих штета на имовини	228.046	2,0%	1.295.211	11,3%	496.477	4,3%	684.551	5,9%
Осигурање од одговорности за моторна возила	13.776.893	9,8%	192.117	0,1%	19.932.352	13,5%	141.144	0,1%
Остало	865.726	16,9%	973.469	15,6%	1.146.468	16,1%	1.283.834	18,1%
Укупно неживотна осигурања	20.794.815	10,8%	7.862.269	4,1%	29.721.937	14,4%	7.564.012	3,7%
Укупно животна осигурања	17.469.058	80,3%	49.145	0,2%	20.488.701	83,0%	93.552	0,4%
УКУПНО	38.263.873	17,8%	7.911.414	3,7%	50.210.638	21,8%	7.657.564	3,3%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској су, путем заступника у осигурању, обрачунала премију у износу од 50.210.638 КМ или 21,8% укупне премије, док су путем брокера у осигурању обрачунала премију у износу од 7.657.564 КМ или 3,3% укупне премије.

Премија неживотних осигурања коју су друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачунала, у 2019. години, путем заступника и брокера у осигурању, износила је 37.285.949 КМ (18,1% премије неживотних осигурања) и већа је за 30,1%, у односу на претходну годину. Путем заступника и брокера у осигурању, обрачунато је 20.582.253 КМ или 83,4% премије животних осигурања, а што представља повећање обрачунате премије животних осигурања путем ових канала продаје за 17,5% у односу на претходну годину.

Највеће учешће обрачунате премије путем заступника (у укупно обрачунатој премији) забиљежено је у врстама животних осигурања, а највеће учешће обрачунате премије путем брокера у осигурању (у укупно обрачунатој премији) забиљежено је у врстама осигурања од незгоде и осигурања имовине од пожара и природних сила.

2.2. Билансна структура

На основу достављених ревидираних финансијских извјештаја друштава за осигурање за 2019. годину, у овом поглављу се даје упоредни приказ и анализа основних билансних позиција за 2018. и 2019. годину.

2.2.1. Биланс стања

Вриједност пословне активе и пасиве друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, са стањем на дан 31.12.2019. године, износила је 506.967.688 КМ и у односу на стање на дан 31.12.2018. године била је већа за 7,1%.

Скраћена шема активе збирног биланса стања друштава за осигурање за 2018. и 2019. годину, дата је у сљедећој табели.

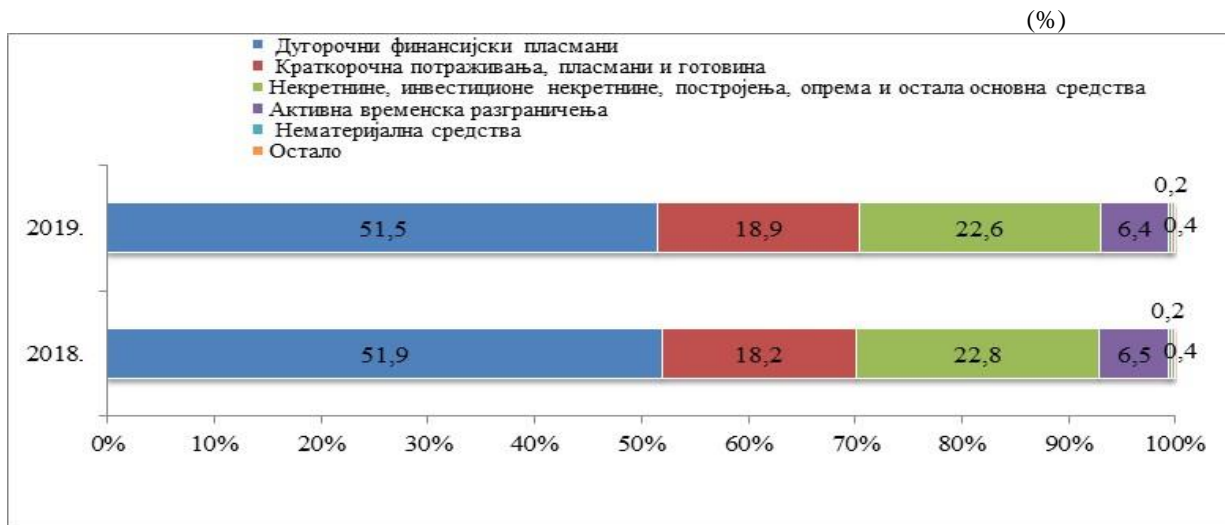
Табела 17: Актива – укупно за сва друштва за осигурање из РС

А К Т И В А	(уКМ)				
	31.12.2018. година		31.12.2019. година		Индекс 2019/18
	Износ	Удио	Износ	Удио	
А. СТАЛНА ИМОВИНА(I+II+III+IV)	354.843.466	74,9%	376.582.601	74,3%	106,1
I Нематеријална средства	1.089.558	0,2%	1.009.550	0,2%	92,7
II Некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опрема и остала основна средства (1+2+3)	107.941.102	22,8%	114.385.260	22,6%	106,0
1. Земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема	45.806.714	9,7%	42.909.396	8,5%	93,7
2. Инвестиционе некретнине	58.104.373	12,3%	65.897.705	13,0%	113,4
3. Основна средства у припреми и остала основна средства	4.030.015	0,9%	5.578.159	1,1%	138,4
III Дугорочни финансијски пласмани (1+2)	245.812.806	51,9%	261.130.950	51,5%	106,2
1. Учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица	3.724.396	0,8%	4.422.212	0,9%	118,7
2. Дугорочни финансијски пласмани матичним, зависним и осталим повезаним правним лицима, дугорочни финансијски пласмани у земљи и иностранству, финансијска средства која се држе до рока доспијења, финансијска средства расположива за продају и остали дугорочни финансијски пласмани	242.088.410	51,1%	256.708.738	50,6%	106,0
IV Одложена пореска средства			56.841	0,0%	
Б. ТЕКУЋА ИМОВИНА (I+II+III+IV)	118.696.093	25,1%	130.385.087	25,7%	109,8
I Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји	1.323.029	0,3%	1.506.154	0,3%	113,8
II Краткорочна потраживања, пласмани и готовина	86.215.918	18,2%	96.043.492	18,9%	111,4
1. Потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци	12.882.165	2,7%	13.333.526	2,6%	103,5
2. Потраживања из специфичних послова и друга потраживања	7.074.460	1,5%	8.569.603	1,7%	121,1
3. Краткорочни финансијски пласмани	41.699.207	8,8%	38.498.288	7,6%	92,3
4. Готовина	24.560.087	5,2%	35.642.075	7,0%	145,1
III Активна временска разграничења	30.823.296	6,5%	32.580.365	6,4%	105,7
IV - Одложена пореска средства	333.851	0,1%	255.076	0,1%	76,4
ПОСЛОВНА АКТИВА (А+Б)	473.539.559	100,0%	506.967.688	100,0%	107,1
ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	3.811.929		4.729.089		124,1
УКУПНА АКТИВА	477.351.488		511.696.777		107,2

Извор: Биланси стања друштава за осигурање из РС

У наредном графичком приказу представљена је структура пословне активе за 2018. и 2019. годину.

Графикон 5: Структура пословне активе друштава за осигурање из РС

Извор: Биланси стања друштава за осигурање из РС

У структури пословне активе, са стањем на дан 31.12.2019. године, стална имовина је учествовала са 74,3%, а текућа имовина са 25,7%.

У односу на стање на дан 31.12.2018. године, стална имовина је повећана за 6,1%, а у оквиру које је повећан износ на позицији некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опрема и остала основна средства за 6,0% и износ на позицији дугорочни финансијски пласмани за 6,2%. На раст износа исказаног на позицији некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опрема и остала основна средства утицало је повећање износа на ставкама инвестиционе некретнине и основна средства у припреми и остала основна средства, при чему је само пораст износа инвестиционих некретнина био номинално значајнији. У оквиру ове позиције забиљежено је смањење исказаног износа на ставци земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема (6,3%). Промјене у износима исказаним на позицији некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опрема и остала основна средства произашле су дијелом из рекласификације грађевинских објеката и некретнина које су служиле за обављање дјелатности у инвестиционе некретнине, а дијелом су везане за нова улагања у инвестиционе некретнине, те ажурирање процјена вриједности некретнина. У оквиру дугорочних финансијских пласмана повећано је учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица за 18,7% због улагања два друштва за осигурање у повезано правно лице. На повећање дугорочних финансијских пласмана матичним, зависним и осталим повезаним правним лицима материјално значајнији утицај је имало улагање три друштва за осигурање у повезано правно лице, док повећање улагања у финансијска средства која се држе до рока доспијећа и у финансијска средства расположива за продају произилази из повећања износа уложених средстава за покриће техничких резерви и минималног гарантног фонда у хартије од вриједности. Смањење на позицији нематеријална средства за 7,3%, нема материјалну значајност, јер учешће износа исказаног на овој позицији, у оквиру сталне имовине, је тек 0,2%.

Текућа имовина се повећала за 9,8%, у оквиру које је забиљежено повећање на позицијама залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји за 13,8%, краткорочна потраживања, пласмани и готовина за 11,4% и активна временска разграничења за 5,7%. Учешће износа исказаног на ставкама залиха, сталних средстава и средстава обустављеног пословања намијењених продаји, у износу пословне активе, је тек 0,3%, тако да повећање од 13,8% није имало материјалну значајност. У оквиру краткорочних потраживања пласмана и готовине повећала су се потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци за 3,5%, потраживања из специфичних послова и друга потраживања за 21,1% и готовине за 45,1%. На повећање износа потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци утицало је повећање потраживања по основу премије неживотних осигурања (6,6%).

Повећање износа исказаног у оквиру ставке потраживања из специфичних послова и друга потраживања произилази из промјене износа исказаних у оквиру ставке друга потраживања код појединачних друштава за осигурање. Исказано повећање износа готовине је повезано за незавршене процесе улагања средстава до краја обрачунског периода. Смањење износа краткорочних финансијских пласмана за 7,7% је повезано са исказаним повећањима износа дугорочних финансијских средстава и инвестиционих некретнина. Промјене износа на ставкама активних временских разграничења код појединачних друштава за осигурање резултирало је повећањем укупног износа активних временских разграничења за 5,7%, а везано је за промјене износа на ставкама разграничених трошкова прибаве, те учешћа реосигураваача у резервама за штете. Смањење износа одложених пореских средстава за 23,6% нема материјалну значајност, јер је учешће износа исказаног на овој позицији у пословној активи било тек 0,1%.

Ванбилансна актива, односно пасива, је повећана за 24,1% године, а на шта је утицало повећање потенцијалних обавеза по основу датих гаранција за обезбјеђење извршења обавеза трећих лица и износа хипотеке на непокретну имовину код једног друштва за осигурање. Дио износа исказаног у оквиру ове позиције односи се на државну имовину (грађевинске објекте које користи друштво за осигурање Wiener osiguranje a.d) и на отписана потраживања једног друштва за осигурање.

Скраћена шема пасиве збирног биланса стања друштава за осигурање за 2018. и 2019. годину, дата је у слjedeћој табели.

Табела 18: Пасива –укупно за сва друштва за осигурање из РС

(у КМ)

ПАСИВА	31.12.2018. година		31.12.2019. година		Индекс 2019/18
	Износ	Удио	Износ	Удио	
А. КАПИТАЛ	152.741.155	32,3%	153.930.844	30,4%	100,8
1. Основни капитал	106.820.292	22,6%	103.655.891	20,4%	97,0
2. Емисиона премија	6.251.900	1,3%	5.838.218	1,2%	93,4
3. Емисиони губитак	4.045.946	0,9%	4.045.946	0,8%	100,0
4. Резерве из добитка	6.507.655	1,4%	5.884.248	1,2%	90,4
5. Ревалоризационе резерве	3.089.358	0,7%	3.659.077	0,7%	118,4
6. Нереализовани добити по основу финансијских средстава расположивих за продају	6.002.917	1,3%	6.333.344	1,2%	105,5
7. Нереализовани губити по основу финансијских средстава расположивих за продају	2.310.034	0,5%	1.205.885	0,2%	52,2

ПАСИВА	31.12.2018. година		31.12.2019. година		Индекс 2019/18
	Износ	Удио	Износ	Удио	
8. Нераспоређени добитак (9+10)	43.679.928	9,2%	45.436.087	9,0%	104,0
9. Нераспоређени добитак ранијих година	10.997.693	2,3%	15.043.847	3,0%	136,8
10. Нераспоређени добитак текуће године	32.682.235	6,9%	30.392.240	6,0%	93,0
11. Губитак до висине капитала (12+13)	13.254.915	2,8%	11.624.190	2,3%	87,7
12. Губитак ранијих година	9.432.585	2,0%	6.865.833	1,4%	72,8
13. Губитак текуће године	3.822.330	0,8%	4.758.357	0,9%	124,5
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	101.579.624	21,5%	115.652.655	22,8%	113,9
В. ОБАВЕЗЕ (1+2)	219.218.780	46,2%	237.384.189	46,8%	108,3
1. Дугорочне обавезе	2.292.846	0,5%	4.091.192	0,8%	178,4
2. Краткорочне обавезе и ПВР	216.925.934	45,8%	233.292.997	46,0%	107,5
2.1. Преносна премија ЖО	5.692.266	1,2%	6.523.662	1,3%	114,6
2.2. Преносна премија НЖО	108.647.422	22,9%	118.832.112	23,4%	109,4
2.3. Резервисане штете ЖО	912.316	0,2%	1.075.927	0,2%	117,9
2.4. Резервисане штете НЖО	72.900.962	15,4%	76.062.118	15,0%	104,3
2.5. Друга пасивна временска разграничења	4.216.467	0,9%	4.714.813	0,9%	111,8
2.6. Остале краткорочне обавезе	24.556.501	5,2%	26.084.365	5,1%	106,2
Г. ПОСЛОВНА ПАСИВА (А+Б+В)	473.539.559	100,0%	506.967.688	100,0%	107,1
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	3.811.929		4.729.089		124,1
Ђ. УКУПНА ПАСИВА	477.351.488		511.696.777		107,2

Извор: Биланси стања друштава за осигурање из РС

У наредном графичком приказу представљена је структура пословне пасиве за 2018. и 2019. годину.

Графикон 6: Структура пословне пасиве друштава за осигурање из РС

Извор: Биланси стања друштава за осигурање из РС

У структури пословне пасиве, са стањем на дан 31.12.2019. године, капитал је учествовао са 30,4%, дугорочна резервисања са 22,8% и обавезе са 46,8%, при чему су техничке резерве (преносна премија и резервисане штете) чиниле 85,3% укупних обавеза.

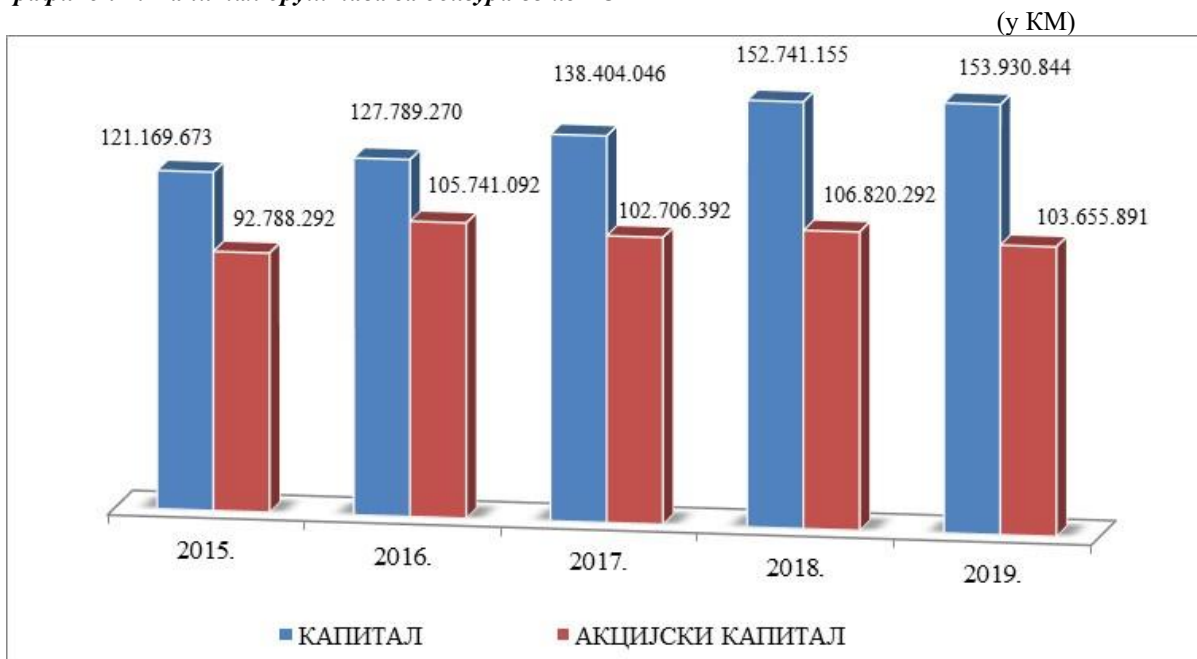
У структури пословне пасиве, износи преносне премије и резервисаних штета животних и неживотних осигурања учествовали су са 39,9%, математичке резерве и резервисања за учешће у добитку код животних осигурања са 22,5% и капитала са

30,4%, односно износи исказани на овим позицијама учествовали су укупно са 92,8% у пословној пасиви. Износи исказани на овим позицијама и њихов међусобни однос био је у складу са основном дјелатношћу и структуром портфеља друштава за осигурање.

У односу на стање на дан 31.12.2018. године, капитал је повећан за 0,8%, у односу на претходну годину, а у оквиру којег су повећани износи на ставкама ревалоризационе резерве (18,4%), нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају (5,5%), нераспоређени добитак (4,0%). У оквиру позиције капитал, смањени су износи на ставкама основни капитал (3,0%), емисиона премија (6,6%), резерве из добитка (9,6%), нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају (47,8%) и губитак до висине капитала (12,3%). Смањење износа на ставкама основни капитал и резерве из добитка повезано је са одлуком једног друштва за осигурање за покриће дијела губитка из ранијих година, док смањење износа емисионе премије произилази из смањења емисионе премије по основу извршене докапитализације у 2018. години код другог друштва за осигурање. Промјене износа на ставкама нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају и нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају повезано је са вредновањима која произилазе из Међународног рачуноводственог стандарда 39 - Финансијски инструменти: признавање и мјерење. На ставки емисиони губитак није било промјена износа.

У наставку се даје преглед кретања капитала за период 2015 - 2019. година.

Графикон 7: Капитал друштава за осигурање из РС

Извор: Биланси стања друштава за осигурање из РС

На позицији дугорочна резервисања забиљежен је пораст од 13,9%, у оквиру које је повећан износ математичке резерве за 14,6% и резерве за учешће у добитку животних осигурања за 10,3%. Износ математичке резерве и резервисања за учешће у добитку животних осигурања чинили су 98,5% исказаног износа дугорочних резервисања. Повећање износа математичке резерве и резервисања за учешће у добитку животних

осигурања резултат је сазријевања портфеља и раста обрачунате премије животних осигурања, те представља наставак позитивног тренда.

Укупне обавезе повећане су за 8,3%, а у оквиру којих су повећане дугорочне обавезе за 78,4%, краткорочне обавезе и пасивна временска разграничења за 7,5%. Учешће дугорочних обавеза у пословној пасиви је тек 0,8%, па исказано процентуално повећање нема материјалну значајност са становишта повећања нивоа задужености сектора осигурања, а повезано је са повећањем дугорочних обавеза код два друштва за осигурање по основу закупа и по основу дугорочних кредита.

Износи преносне премије и резервисаних штета животних и неживотних осигурања учествовали су са 86,8%, док су обавезе по основу штета и уговорених износа чиниле тек 0,3% укупног износа краткорочних обавеза и пасивних временских разграничења. Друга пасивна временска разграничења су повећана за 11,8% у оквиру којих је повећан износ резервисања за удјеле у штетама по основу саосигурања, реосигурања и ретроцесија, а везано је за реализацију закључених уговора о реосигурању. На повећање осталих краткорочних обавеза утицало је повећање обавеза за премију реосигурања у иностранству, те обавеза по основу дивиденде.

2.2.2. Биланс успјеха

Скраћена шема збирног биланса успјеха друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, за 2018. и 2019. годину, дата је у сљедећој табели.

Табела 19: Биланс успјеха – укупно за сва друштва за осигурање из РС

ПОЗИЦИЈА	2018.	Удио	2019.	Удио	Индекс 2019/18
	Износ		Износ		
(у КМ)					
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Пословни приходи (1+2+3+4+5+6)	230.414.464	92,9%	240.131.198	92,8%	104,2
1. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања	22.250.455		24.830.919		111,6
2. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија неживотних осигурања	187.154.224		196.480.292		105,0
3. Приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања	6.860.268		4.215.794		61,5
4. Приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања	2.647.752		3.022.843		114,2
5. Приходи од поврата пореских и других дажбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл.	121.342		211.666		174,4
6. Други пословни приходи	11.380.423		11.369.684		99,9
II - Пословни расходи (1+2)	205.854.113	95,6%	217.468.824	95,3%	105,6
1. Функционални расходи (1.1 +1.2 +1.3)	123.336.778		121.855.105		98,8
1.1. Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе	16.299.130		17.576.981		107,8
1.2. Накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања	8.702.749		9.173.464		105,4
1.3. Накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања	98.334.899		95.104.660		96,7
2. Трошкови спровођења осигурања	82.517.335		95.613.719		115,9
III - Пословни добитак/губитак (I-II)	24.560.351		22.662.374		92,3
Б. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Финансијски приходи	10.683.309	4,3%	11.036.142	4,3%	103,3
II - Финансијски расходи	596.160	0,3%	615.540	0,3%	103,3
III - Финансијски добитак/губитак (I-II)	10.087.149		10.420.602		103,3

П О З И Ц И Ј А	2018.	Удио	2019.	Удио	Индекс 2019/18
	Износ		Износ		
АБ - Добитак/губитак редовне активности (АП+БП)	34.647.500		33.082.976		95,5
В. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Остали приходи	5.924.250	2,4%	3.876.452	1,5%	65,4
II - Остали расходи	6.071.787	2,8%	6.375.361	2,8%	105,0
III - Добитак/губитак по основу осталих прихода и расхода (I-II)	-147.537		-2.498.909		1693,8
Г. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
I - Приходи од усклађивања вриједности имовине	572.105	0,2%	2.621.718	1,0%	458,3
II - Расходи од усклађивања вриједности имовине	2.300.711	1,1%	3.005.819	1,3%	130,6
III - Добитак/губитак по основу усклађивања вриједности имовине (I-II)	-1.728.606		-384.101		22,2
Д. ПРИХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА					
ДИ - РАСХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА	202.536	0,1%	389.660	0,2%	192,4
Ђ. ДОБИТАК /ГУБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА (АБ+ВП+ ГП+Д-Д1)	32.625.533		29.922.812		91,7
Е. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ - Порески расходи периода	3.786.300		3.767.460		99,5
Ж - ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА	9.361	0,0%	78.253	0,0%	835,9
Ж I - ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА	695		72.232	0,0%	10393,1
З. НЕТО ДОБИТАК /НЕТО ГУБИТАК ПЕРИОДА (Ђ-Е-Ж+ЖI)=(З I-З 2)	28.830.567		26.149.331		90,7
1. Нето добитак текуће године	32.662.615		30.917.406		94,7
2. Нето губитак текуће године	3.832.048		4.768.075		124,4
И. ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ У ПЕРИОДУ					
I - Добитици утврђени директно у капиталу	297.077	0,1%	981.130	0,4%	330,3
II - Губитици утврђени директно у капиталу	346.588	0,2%	167.533	0,1%	48,3
III - Порез на добитак који се односи на остале добитке и губитке	9.660	0,0%	66.232	0,0%	685,6
Ј. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (З+И I-И II±И III)	28.771.396		26.896.696		93,5
К. УКУПНИ ПРИХОДИ И ДОБИЦИ (А I+Б I+В I+Г I+Д+Ж I+И I)					
	247.948.612	100,0%	258.831.378	100,0%	104,4
Л. УКУПНИ РАСХОДИ И ГУБИЦИ (А II+Б II+В II+Г II+Д I+И II±И III+Ж)					
	215.390.916	100,0%	228.167.222	100,0%	105,9
Љ.УКУПАН БРУТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (К-Л)	32.557.696		30.664.156		94,2
М. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ (Е)	3.786.300		3.767.460		99,5
Н. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (Љ-М)=Ј	28.771.396		26.896.696		93,5

Извори: Биланс успјеха друштава за осигурање из РС

Укупни приходи, укључујући и добитке утврђене директно у капиталу, у 2019. години, износили су 258.831.378 КМ и били су већи, у односу на 2018. годину, за 4,4%.

Пословни приходи чинили су 92,8% укупних прихода, износили су 240.131.198 КМ и били су већи за 4,2%. У оквиру пословних прихода дошло је до повећања прихода од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања за 11,6% и неживотних осигурања за 5,0%, на шта је утицај имало повећање обрачунате премије. Ниво реализације осигураних случајева и посљедичне промјене у износива резервисања по том основу код појединачних друштава за осигурање резултирале су повећањем износа прихода од укидања и смањења резервисања

неживотних осигурања за 14,2%. Приходи од поврата пореских и других дацбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл. повећани су за 74,4%, али учешће ових прихода је тек 0,1% у пословним приходима. У оквиру пословних прихода смањење је забиљежено код прихода по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања за 38,5%, а везано је за реализацију закључених уговора о реосигурању, док су се други пословни приходи незнатно смањили (0,1%).

Финансијски приходи чинили су 4,3% укупних прихода и били су већи за 3,3%. Остали приходи су учествовали са 1,5% у укупним приходима, и били су мањи за 34,6% због мањег износа наплате отписаних потраживања у односу на претходну годину.

Приходи од усклађивања вриједности имовине порасли су за 4,6 пута и углавном се односе на приходе од усклађивања вриједности нематеријалних средстава, некретнина постројења, опреме и инвестиционих некретнина, код три друштва за осигурање, те прихода од усклађивања вриједности дугорочних финансијских пласмана и финансијских средстава расположивих за продају код једног друштва за осигурање.

Приходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година су повећани за 98,4%, међутим због ниског учешћа у укупним приходима њихов утицај на укупан резултат није имао материјалну значајност.

Добици утврђени директно у капиталу углавном произилазе из добитака по основу промјене фер вриједности хартија од вриједности расположивих за продају код три друштва за осигурање.

Укупни расходи, укључујући и губитке утврђене директно у капиталу, износили су 228.167.222 КМ и били су већи за 5,9%.

Пословни расходи чинили су 95,3% укупних расхода, износили су 217.468.824 КМ. У структури пословних расхода, функционални расходи су учествовали са 56,0% и мањи су за 1,2% у односу на исти период претходне године. У оквиру функционалних расхода смањиле су се накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања за 3,3%. С друге стране, повећан је износ расхода за дугорочна резервисања и функционалне доприносе за 7,8% и накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања животних осигурања за 5,4%. Трошкови спровођења осигурања учествовали су са 44,0% у пословним расходима и повећани су за 15,9%, а чине их трошкови амортизације и резервисања (4,3%) трошкови материјала, енергије, услуга и нематеријални трошкови (64,1%) и трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи (31,6%).

Финансијски расходи учествовали су у укупним расходима са 0,3%, остали расходи са 2,8%, расходи од усклађивања вриједности имовине са 1,3%, расходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година са 0,2% и губици утврђени директно у капиталу са 0,1%. Због малог учешћа у укупним расходима, промјене на позицијама наведених расхода нису имали материјално значајан утицај на укупан нето резултат, без обзира на њихову релативну промјену.

Пословни добитак износио је 22.662.374 КМ и био је мањи за 7,7%, док је добитак из редовне активности (када се укључе финансијски приходи и расходи) износио 33.082.976 КМ и био је мањи за 4,5%.

Нето резултат периода је добитак у износу од 26.149.331 КМ. Дванаест друштава за осигурање је исказало нето добитак у износу од 30.917.406 КМ, док су три друштва исказала нето губитак у износу од 4.768.075 КМ. Укупан нето резултат у обрачунском периоду на нивоу сектора, добијен као разлика укупних прихода и добитака утврђених директно у капиталу, са једне стране, и укупних расхода, губитака утврђених директно у капиталу и текућег и одложеног пореза на добит, са друге стране, био је добитак у износу од 26.896.696 КМ.

2.2.3. Консолидовани финансијски извјештаји

Од укупно 15 друштава за осигурање, седам друштава за осигурање врше директну или индиректну контролу над једним или више правних лица или остварују значајан утицај над другим правним лицима, те су у складу са чланом 19. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број: 94/15) обавезни да састављају консолидоване финансијске извјештаје повезаних правних лица који чине једну економску цјелину.

У складу са претходно наведеним, друштва за осигурање су саставила и доставила Агенцији неревидиране консолидоване финансијске извјештаје. Шест друштава за осигурање је, у консолидованим финансијским извјештајима, исказало добитак у износу од 17.988.112 КМ, док је једно друштво за осигурање исказало губитак у износу од 1.866.429 КМ. Укупан нето резултат периода за ова друштва за осигурање, исказан у неревидираним консолидованим финансијским извјештајима, био је позитиван и износио 16.121.683 КМ.

Нето резултат исказан у појединачним ревидираним финансијским извјештајима ових друштава за осигурање је добитак у износу од 16.150.147 КМ и био је већи за 28.464 КМ од добитка исказаног у неревидираним консолидованим финансијским извјештајима.

2.3. Финансијски и технички показатељи

2.3.1. Испуњавање захтјева адекватности капитала

Друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обавезна су да континуирано одржавају висину капитала, која је адекватна обиму и врстама послова осигурања које обављају, односно ризицима којима су изложена у обављању послова осигурања.

Адекватност капитала друштва за осигурање мјери се у смислу испуњавања прописаних захтјева, односно расположиви капитал друштва за осигурање мора бити најмање једнак граничној вриједности адекватности расположивог капитала⁸, док

---

⁸ Гранична вриједност адекватности расположивог капитала је износ маргине солвентности или минимално прописани износ акционарског капитала за друштва за осигурање, а у зависности који је од ова два износа већи.

базични капитал мора бити најмање једнак износу гарантног фонда⁹. Композитна друштва за осигурање морају одвојено исказивати испуњавање захтјева адекватности капитала за животна и неживотна осигурања.

Табела 20: Испуњавање захтјева адекватности капитала

Р.Б.	Опис	2018.		2019.	
		Неживотна осигурања	Животна осигурања	Неживотна осигурања	Животна осигурања
1.	Базични капитал	96.176.536	15.585.352	97.424.170	15.857.171
2.	Гарантни фонд	62.000.000	9.000.000	65.000.000	9.000.000
3.	Више/мање базичног капитала (1-2)	34.176.536	6.585.352	32.424.170	6.857.171
4.	Расположиви капитал	88.868.006	11.973.692	84.667.654	12.262.122
5.	Гранична вриједност адекватности расположивог капитала	62.000.000	9.837.938	65.234.093	10.315.413
6.	Више/мање расположивог капитала (4-5)	26.868.006	2.135.754	19.433.561	1.946.709

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Укупан базични капитал свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, са стањем на дан 31.12.2019. године, који укључује капитал и животних и неживотних осигурања, износио је 113.281.341 КМ и био је већи од гарантног фонда за 39.281.341 КМ или 53,1%. Базични капитал за неживотна осигурања био је већи од гарантног фонда за 49,9%, а за животна осигурања за 76,2%.

Укупни расположиви капитал свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској¹⁰, посматрано укупно за животна и неживотна осигурања, утврђен у сврху исказивања испуњавања захтјева адекватности капитала, износио је 96.929.776 КМ. Исказано је више расположивог капитала, у односу на граничну вриједност адекватности расположивог капитала, у износу од 21.380.270 КМ (28,3%), од чега 19.433.561 КМ (29,8%) више расположивог капитала за неживотна осигурања, и 1.946.709 КМ (18,9%) више за животна осигурања.

Иако је на нивоу сектора осигурања Републике Српске обезбијеђено испуњавање захтјева адекватности капитала, два друштва за осигурање код неживотних осигурања нису у потпуности испуњавала прописане захтјеве адекватности капитала. У периоду израде овог извјештаја Агенција је изрекла надзорне мјере које треба да резултирају испуњавању захтјева адекватности капитала код једног друштва за осигурање, док је друго друштво за осигурање било у поступку емисије акција, којом ће испунити прописане захтјеве.

Независно од испуњавања прописаних захтјева адекватности капитала, друштва за осигурање имају и обавезу да износ у висини од најмање 50% минимално потребног гарантног фонда држе у намјенски ороченом депозиту или хартијама од вриједности,

⁹ Гарантни фонд одговара износу 1/3 маргине солвентности или минимално прописаном износу акционарског капитала за друштва за осигурање, а у зависности који је од ова два износа већи.

¹⁰ Потребно је нагласити да се износ капитала, утврђен у сврху испуњавања захтјева адекватности капитала, разликује од износа капитала исказаног у билансу стања.

чији је емитент или гарант Босна и Херцеговина, Република Српска или Централна банка БиХ. Ова средства служе за заштиту интереса осигураника и корисника осигурања, те се не могу користити у другу сврху. Сва друштва за осигурање испуњавала су овај захтјев, односно имала су захтијevano покриће у наведеним средствима.

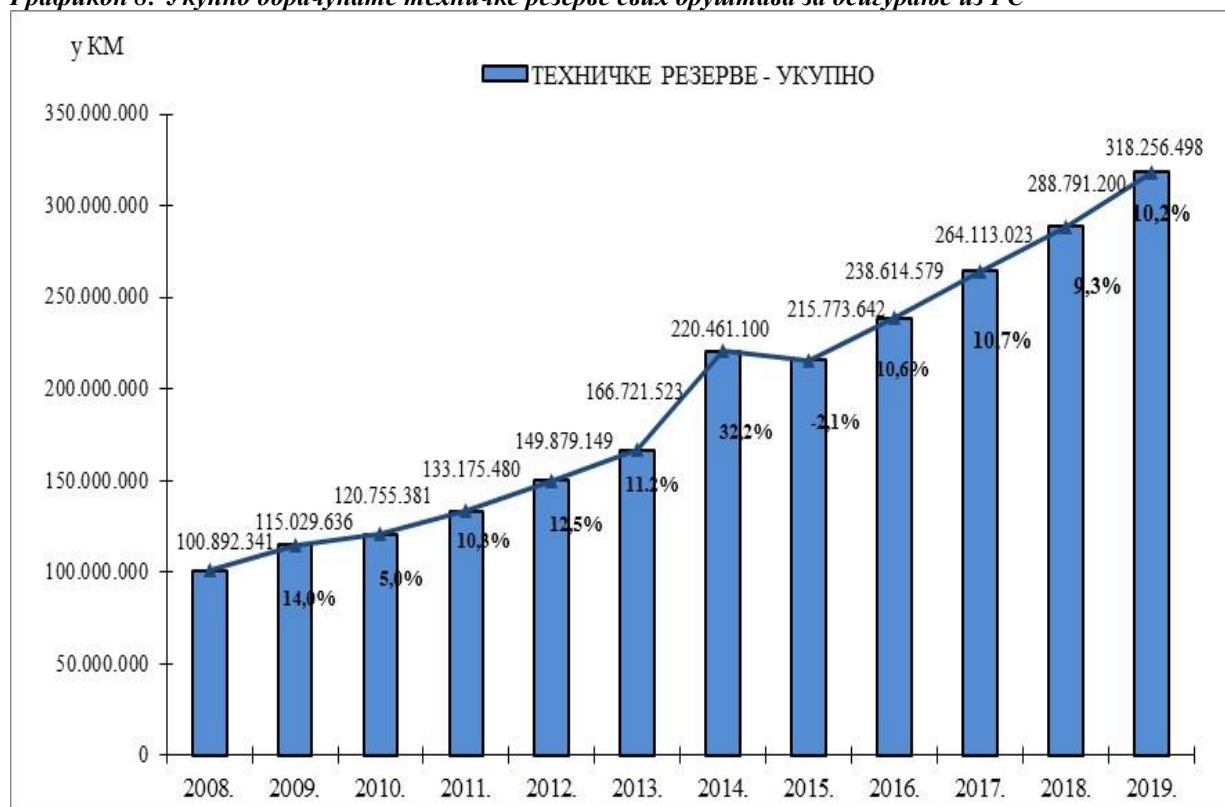
2.3.2. Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе

2.3.2.1. Укупно обрачунате техничке резерве

Актуарски заснован обрачун техничких резерви је битан предуслов за одржавање солвентности друштава за осигурање, чиме се доприноси бољој заштити интереса осигураника и корисника осигурања, као и јачању повјерења у дјелатност осигурања. Правила обрачуна техничких резерви прописана су подзаконским актима Агенције, а њихова адекватна примјена предмет је контроле, како овлашћених актуара, тако и Агенције, кроз обавезне извјештаје које друштва за осигурање достављају периодично и кроз посредни и непосредни надзор.

У наредном графикону илуструје се преглед укупно обрачунатих техничких резерви свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, за период 2008 - 2019. година.

Графикон 8: Укупно обрачунате техничке резерве свих друштава за осигурање из РС

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

На дан 31.12.2019. године, укупно обрачунате техничке резерве свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској биле су веће за 10,2%, у односу на исти дан претходне године.

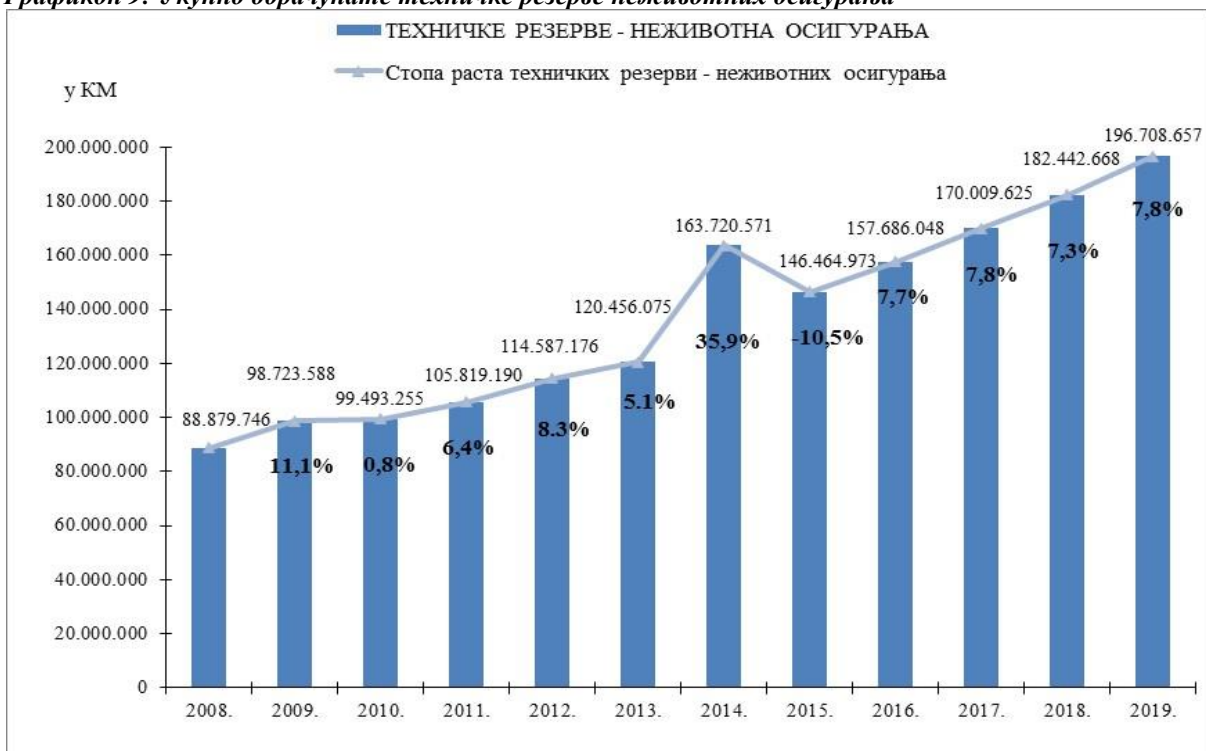
Ради одржавања финансијске способности извршавања обавеза по основу исплате одштета и других накнада из уговора о осигурању, друштво за осигурање је дужно да средства за покриће техничких резерви улаже у прописане облике средстава, уз примјену принципа сигурности, профитабилности, те водећи рачуна о дисперзији улагања.

С обзиром да се примјењују различити услови и ограничења улагања код животних и неживотних осигурања, у наставку се даје одвојена анализа улагања средстава за покриће техничких резерви.

2.3.2.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви неживотних осигурања

Укупно обрачунате техничке резерве неживотних осигурања, у периоду од 2008. до 2019. године, приказане су у наредном графикаону.

Графикон 9: Укупно обрачунате техничке резерве неживотних осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

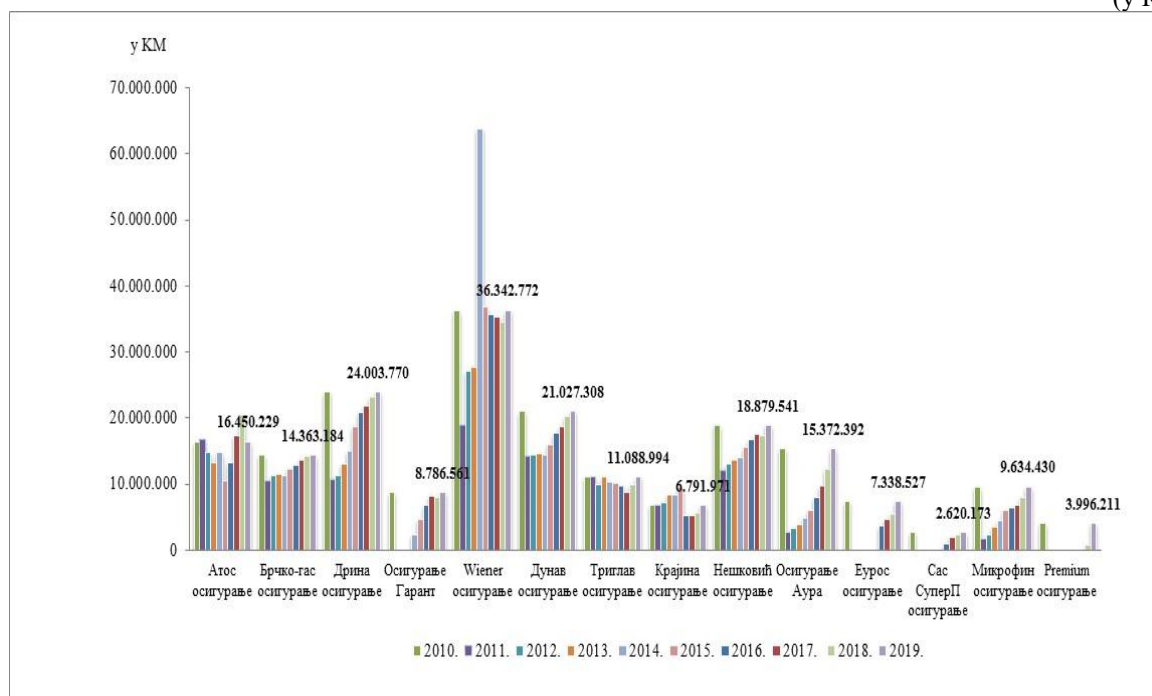
Укупно обрачунате техничке резерве неживотних осигурања, са стањем на дан 31.12.2019. године, износиле су 196.708.657 КМ и биле су веће, у односу на исти дан претходне године, за 7,8%. Повећање износа обрачунатих техничких резерви везано је за повећање износа обрачунате премије и реализацију ризика преузетих закључивањем уговора о осигурању.

У наредном графикаону приказане су обрачунате техничке резерве неживотних осигурања појединачно, по друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској.¹¹

¹¹ У графикаону није дат податак о обрачунатим техничким резервама неживотних осигурања за Grawe osiguranje а.д. Бања Лука јер је њихов износ тек 12.593 КМ (0,006%), а што је у складу са обрачунатом премијом неживотног осигурања овог друштва. Стога овај податак не би био видљив на графикаону.

Графикон 10: Преглед обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања по друштвима за осигурање из РС

(у КМ)

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Из графикона се види да је, са стањем на дан 31.12.2019. године, износ обрачунатих техничких резерви код једног друштва за осигурање мањи, у односу на исти дан претходне године, а што је узроковано смањењем износа обрачунате преносне премије због мањег износа обрачунате премије.

У наредном графикону приказана је структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања.

Графикон 11: Структура улагања средстава за покриће укупно обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

У структури улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања, најзначајније учешће имали су орочени депозити, некретнине и хартије од вриједности, са укупним учешћем од 81,2%.

На крају 2019. године, једно друштво за неживотно осигурање исказало је недостатак средстава за покриће техничких резерви, те је код овог друштва за осигурање и даље на снази и изречена надзорна мјера забране располагања постојећим средствима за покриће обрачунатих техничких резерви и средствима за покриће 50% минималног гарантног фонда, као и мјера из надзора која обухвата план активности за обезбјеђење недостајућих средстава за покриће техничких резерви, изречена у току 2020. године.

Код осталих друштава која се баве неживотним осигурањима обезбијеђена је квантитативна и квалитативна усклађеност са прописаним захтјевима покрића техничких резерви.

2.3.2.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви животних осигурања

Техничке резерве животних осигурања карактерише динамичан раст узрокован растом премије животних осигурања и сазријевањем портфеља.

Графикон 12: Укупно обрачунате техничке резерве животних осигурања

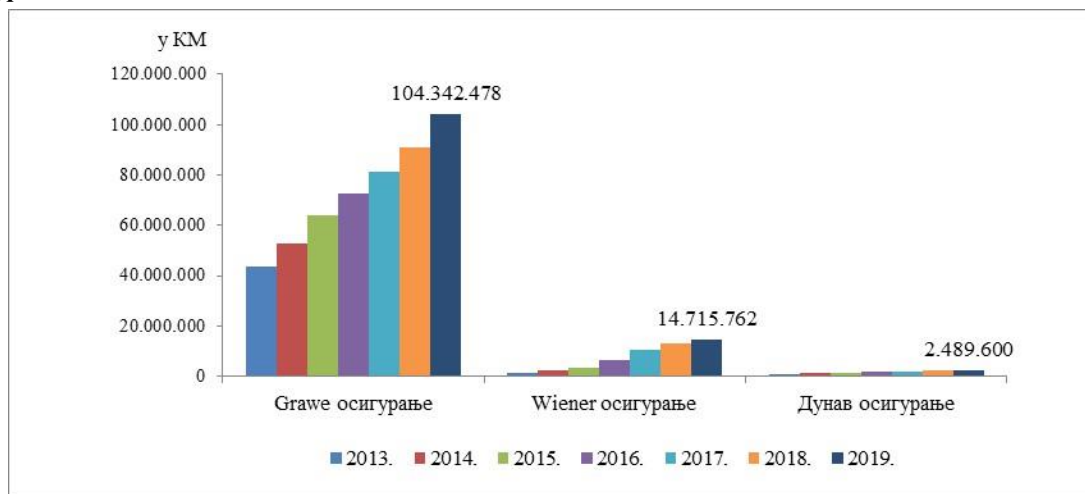

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Укупно обрачунате техничке резерве животних осигурања, са стањем на дан 31.12.2019. године, износиле су 121.547.841 КМ и биле су веће, у односу на исти дан претходне године, за 14,3%.

У наредном графикону приказане су обрачунате техничке резерве животних осигурања, појединачно по друштвима за осигурање.

Графикон 13: Преглед обрачунатих техничких резерви животног осигурања по друштвима за осигурање из РС

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Разлика у износу обрачунатих техничких резерви животних осигурања између појединачних друштава за осигурање произилази из разлике у износима математичке резерве, односно сразмјерна је учешћу обрачунате премије ових друштава у укупно обрачунатој премији животних осигурања и зрелости портфеља, а повезана је и са доношењем одлука од стране два друштава за осигурање о престанку закључивања нових уговора о животном осигурању.

Наредни графикон приказује структуру улагања средстава за покриће техничких резерви животних осигурања.

Графикон 14: Структура улагања средстава за покриће укупно обрачунатих техничких резерви животних осигурања

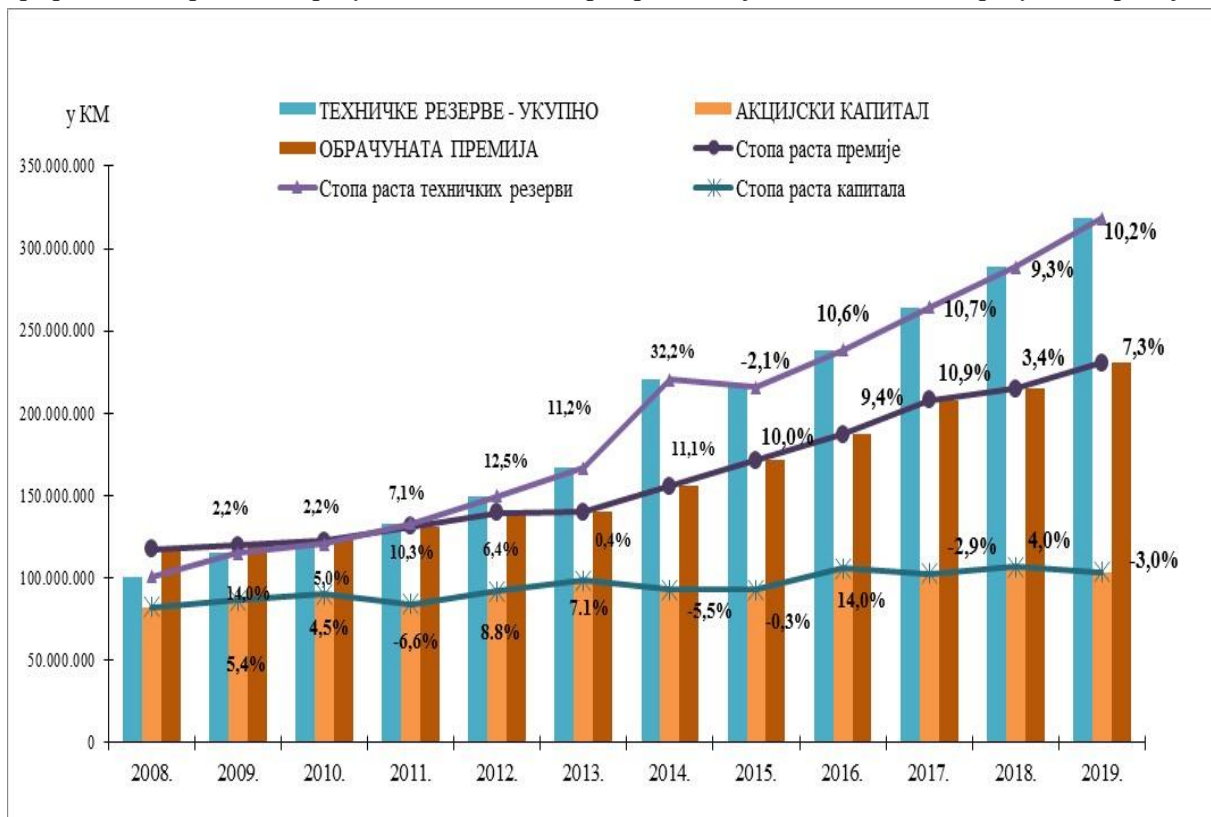
Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

У структури улагања средстава за покриће техничких резерви животних осигурања најзначајније учешће имале су хартије од вриједности, првенствено обвезнице чији је емитент Република Српска. У посматраном периоду дошло је до смањења учешћа улагања у орочене депозите. Код свих друштава која се баве животним осигурањима континуирано је обезбијеђена квантитативна и квалитативна усклађеност са прописаним захтјевима покрића техничких резерви животних осигурања.

2.3.3. Компаративни преглед кључних показатеља

У наредном графикону приказано је поређење укупних износа обрачунатих техничких резерви, обрачунате премије и акцијског капитала, за период 2008 - 2019. година.

Графикон 15: Кретање обрачунатих техничких резерви, акцијског капитала и обрачунате премије

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Подаци из претходног графикона указују да је настављен тренд раста премије и техничких резерви. Смањење износа акцијског капитала са стањем на дан 31.12.2019. године, у односу на стање на дан 31.12.2018. године, је повезано са одлуком једног друштва за осигурање да покрије дио губитка из ранијих година.

Са стањем на дан 31.12.2019. године, укупан износ обрачунатих техничких резерви био је већи од укупно обрачунате премије за 37,9%, на шта је утицао раст и сазријевање портфеља животних осигурања, те повезано повећање износа математичке резерве.

2.3.4. Показатељи о исплаћеним одштетама и другим накнадама из осигурања

У наставку се дају основни подаци у вези са рјешавањем и исплатом одштета и других накнада по основу уговора о осигурању (у даљем тексту: обавезе из осигурања).

У 2019. години, друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској су, осигураницима и корисницима осигурања, исплатила 73.224.979 КМ, што у односу на 2018. годину, када је сума исплаћених обавеза из осигурања износила 72.866.458 КМ, представља повећање за 358.521 КМ или 0,5%.

Табела 21: Износ укупно исплаћених обавеза из осигурања по врстама осигурања

ВРСТЕ ОСИГУРАЊА	2017.	2018.	2019.
Осигурање незгоде	4.502.212	5.553.498	6.208.196
Здравствено осигурање	601.879	932.896	593.636
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	9.011.077	9.577.352	10.308.725
Осигурање робе у превозу	17.267	73.182	41.470
Осигурање имовине од пожара и природних сила	1.613.958	1.303.032	2.369.581
Осигурање осталих штета на имовини	3.980.139	2.384.176	2.305.838
Осигурање од одговорности за моторна возила	35.831.183	45.186.329	42.896.615
Осигурање од опште грађанске одговорности	251.921	229.282	355.513
Осигурање кредита	1.451	7.936	49.710
Осигурање гаранција			861
Осигурање од различитих финансијских губитака	35.559	52.163	150.880
Осигурање помоћи	3.529	4.280	4.117
УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	55.850.175	65.304.124	65.285.142
Животно осигурање	7.026.008	6.523.875	6.665.206
Ренте	221	2.648	2.992
Додатна осигурања уз осигурање живота	737.163	1.035.811	1.271.639
УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	7.763.391	7.562.334	7.939.837
УКУПНО:	63.613.566	72.866.458	73.224.979

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Графикон 16: Укупно исплаћене обавезе из осигурања (животна и неживотна осигурања)

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

У наредној табели приказани су показатељи ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања, одвојено за животна и неживотна осигурања.

Табела 22: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања

Опис	2017.	2018.	2019.
Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања у неживотним осигурањима (у %)	82,7	84,4	85,1
Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања у животним осигурањима (у %)	85,8	89,7	87,3
Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања у неживотним осигурањима (у %)	98,1	99,3	99,0
Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања у животним осигурањима (у %)	100,0	100,0	100,0

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања представља однос броја укупно ријешених и укупно евидентираних захтјева. Стопа исплате обавеза из осигурања представља однос броја укупно исплаћених и укупно ријешених одштетних захтјева. У посматраном периоду није било значајнијих промјена стопа ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања.

Стопе ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила у 2019. години, по друштвима за осигурање, приказане су у наредној табели.

Табела 23: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила

Р.Б.	Друштво за осигурање	Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања (%)	Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања (%)
1.	Атос осигурање А.Д.	86,0	100,0
2.	Д.Д. Брчко-гас осигурање	78,9	100,0
3.	Еурос осигурање А.Д.	76,4	99,6
4.	Дрина осигурање А.Д.	76,1	100,0
5.	Дунав осигурање А.Д.	76,0	100,0
6.	Wiener осигурање А.Д.	74,0	95,2
7.	Крајина осигурање А.Д.	60,3	88,5
8.	Микрофин осигурање А.Д.	93,2	100,0
9.	Нешковић осигурање А.Д.	79,1	100,0
10.	Осигурање Аура А.Д.	94,2	100,0
11.	Осигурање Гарант Д.Д.	75,0	98,1
12.	Премиум осигурање А.Д.	86,4	100,0
13.	Триглав осигурање А.Д.	83,7	96,3
14.	САС-СуперП ОСИГУРАЊЕ А.Д.	95,1	100,0
	УКУПНО:	81,2	99,2

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Потребно је напоменути да стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања, зависи и од објективних фактора на које друштво за осигурање није у могућности да утиче (нпр. старости портфела друштва за осигурање, начина евидентирања одштетних захтјева, броја одштетних захтјева у судском спору и захтјева са непотпуном документацијом и сл), те да би била мјеродаван показатељ потребно је посматрати заједно са осталим показатељима.

2.3.5. Технички резултат

Технички резултат, приказан у наредној табели, утврђен је као разлика мјеродавних премија у самопридржају и мјеродавних штета у самопридржају, узимајући у обзир промјене код осталих техничких резерви, а код животних осигурања у обрачун се узима и резултат остварен улагањем средстава. За обрачун техничког резултата коришћени су збирни износи напријед наведених позиција из извјештаја свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Табела 24: Технички резултат

(у КМ)				
Р.Б.	Врсте осигурања	2017.	2018.	2019.
1.	Осигурање незгоде	4.568.505	5.067.411	7.046.566
2.	Здравствено осигурање	849.542	1.073.238	1.516.229
3.	Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	1.645.907	2.368.368	2.199.504
4.	Осигурање возила која се крећу по шинама	0	0	0
5.	Осигурање ваздухоплова	20	68	0
6.	Осигурање пловила	-5.172	4.471	-5.523
7.	Осигурање робе у превозу	560.965	409.346	404.643
8.	Осигурање имовине од пожара и природних сила	1.958.103	3.025.150	-932.551
9.	Осигурање осталих штета на имовини	2.744.097	1.462.693	2.670.515
10.	Осигурање од одговорности за моторна возила	85.639.224	86.071.957	95.696.943
11.	Осигурање од грађанске одговорности за ваздухоплове	5.390	10.853	28.971
12.	Осигурање од опште одговорности за бродове	1.161	1.858	3.962
13.	Осигурање од опште грађанске одговорности	604.267	833.269	-187.905
14.	Осигурање кредита	79.266	66.782	190.235
15.	Осигурање гаранција	12.899	14.898	13.628
16.	Осигурање од различитих финансијских губитака	438.923	323.259	243.498
17.	Осигурање трошкова правне заштите	0	0	0
18.	Осигурање помоћи	648	20.928	-12.530
	НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	99.103.748	100.754.551	108.876.185
19.	ЖИВОТНО ОСИГУРАЊЕ	7.372.020	7.194.310	7.629.282
	УКУПНО	106.475.768	107.948.861	116.505.467

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Укупан технички резултат у 2019. години био је позитиван што указује да је укупна премија била довољна за измирење обавеза према осигураницима, корисницима осигурања и трећим оштећеним лицима. Посматрано појединачно по врстама осигурања, код осигурања пловила, осигурања имовине од пожара и природних сила, осигурања од опште грађанске одговорности и осигурања помоћи технички резултат је био негативан. Негативан технички резултат код осигурања пловила и осигурања помоћи је материјално безначајан, док је код осигурања имовине од пожара и природних сила и осигурања од опште грађанске одговорности негативан из разлога што су веће мјеродавне штете у самопридржају у односу на претходну годину.

2.3.6. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

Рацио штета представља однос мјеродавних штета и мјеродавне премије, док рацио трошкова представља учешће трошкова спровођења осигурања у обрачунатој премији. Комбиновани рацио показује резултат пословања прије укључивања резултата од улагања, а рачуна се као збир рациа трошкова и рациа штета.

У наредном табеларном прегледу приказани су рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио за неживотна осигурања, израчунати на основу збирних износа напријед наведених позиција из извјештаја друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Табела 25: Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

О П И С	2017.	2018.	2019.
Рацио штета (%)	33,4	38,0	36,1
Рацио трошкова (%)	39,9	37,2	41,6
Комбиновани рацио (%)	73,4	75,2	77,7

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Уколико је комбиновани рацио мањи од 100, разлика између 100 и комбинованог рациа представља позитиван резултат из послова осигурања, а уколико је комбиновани рацио већи од 100, та разлика представља негативан резултат из послова осигурања.

Са стањем на дан 31.12.2019. године, комбиновани рацио је био испод 100, што значи да је остварен позитиван резултат из послова осигурања.

2.3.7. Показатељи рентабилности

У наредном табеларном прегледу приказана је рентабилност имовине и рентабилност властитих средстава, израчуната на основу збирних износа позиција из извјештаја друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Табела 26: Показатељи рентабилности

О П И С	2017.	2018.	2019.
Поврат на активу (ROA %)	6,5	6,3	5,3
Поврат на укупни капитал (ROE %)	20,1	19,8	17,1

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Показатељ рентабилности имовине (ROA) рачуна се као однос нето резултата периода и просјечне активе, а представља мјеру приноса на укупну активу. Показатељ рентабилности капитала (ROE) представља однос између нето резултата периода и просјечног капитала, а показује колики је поврат на уложени властити капитал. Смањење вриједности наведених показатеља произилази из смањења износа нето резултата периода уз истовремени пораст просјечних износа активе и капитала.

2.3.8. Остали показатељи пословања

У наредном табеларном прегледу приказани су остали показатељи пословања, израчунати на основу збирних износа позиција из извјештаја друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Табела 27: Остали показатељи пословања

О П И С	2017.	2018.	2019.
Премија по запосленом (у КМ)	143.768	140.424	148.589
Укупан приход по запосленом (у КМ)	166.964	161.758	166.034
Добит по запосленом (у КМ)	18.814	18.831	16.838
Добит/Укупан приход (%)	11,3	11,6	10,1
Рацио солвентности (%)	74,9	80,1	74,2
Општа ликвидност (%)	4,7	4,8	5,0

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Са стањем на дан 31.12.2019. године, забиљежен је пораст премије по запосленом и укупних прихода по запосленом, у односу на вриједности ових показатеља израчунате на исти дан претходне године. Добит по запосленом и добит у укупном приходу су смањени, на шта је утицало смањење нето резултата периода, уз пораст броја запослених и повећање укупних прихода, у односу на претходну годину. Рацио солвентности, иако је незнатно смањен у односу на исти период прошле године, и даље показује да солвентност није била угрожена. Коefицијент опште ликвидности био је значајно већи од 1, што одражава способност измирења обавеза у роковима доспијећа.

3. ДОБРОВОЉНО ПЕНЗИЈСКО ОСИГУРАЊЕ

3.1.1. Друштво за управљање добровољним пензијским фондом

Дјелатност добровољног пензијског осигурања, у извјештајном периоду, обављало је једно друштво за управљање добровољним пензијским фондом, а то је: Друштво за управљање Европским добровољним пензијским фондом а.д. Бања Лука.

Према структури власништва, са стањем на дан 31.12.2019. године, Друштво за управљање Европским добровољним пензијским фондом а.д. Бања Лука је било у већинском страном власништву са учешћем од 67% у укупном капиталу („Скупна“ д.д. Љубљана 34% „European Bank for Reconstruction and Development“ 16,5% и „Enterprise Expansion Fund“ 16,5%) и домаћем власништву од 33% (Пензијски резервни фонд Републике Српске – ПРЕФ).

У наредној табели је приказана скраћена шема биланса стања друштва за управљање добровољним пензијским фондом, за 2018. и 2019. годину.

Табела 28: Биланс стања друштва за управљање добровољним пензијским фондом

(у КМ)

ПОЗИЦИЈА	31.12.2018.	%	31.12.2019.	%	Индекс 2019/18
АКТИВА					
А. СТАЛНА СРЕДСТВА	1.529.813	43,1	1.136.395	37,1	74,3
I - Нематеријална средства	26.027	0,7	25.317	0,8	97,3
II - Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине	153.786	4,3	111.078	3,6	72,2
III - Биолошка средства и средства културе	0	0,0	0	0,0	0,0
IV - Дугорочни финансијски пласмани	1.350.000	38,0	1.000.000	32,7	74,1
V - Одложена пореска средства	0	0,0	0	0,0	0,0
Б. ТЕКУЋА СРЕДСТВА	2.021.022	56,9	1.922.723	62,9	95,1
I - Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји	0	0,0	0	0,0	0,0
II - Краткорочна потраживања, краткорочни пласмани и готовина	2.021.022	56,9	1.922.723	62,9	95,1
III - Одложена пореска средства	0	0,0	0	0,0	0,0
В. ПОСЛОВНА СРЕДСТВА	3.550.835	100,0	3.059.118	100,0	86,2
Г. ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА	0	0,0	0	0,0	0,0
Д. ПОСЛОВНА АКТИВА	3.550.835	100,0	3.059.118	100,0	86,2
Ђ. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	0	0,0	0	0,0	0,0
Е. УКУПНА АКТИВА	3.550.835	100,0	3.059.118	100,0	86,2
ПАСИВА					
А. КАПИТАЛ	3.518.277	99,1	3.025.168	98,9	86,0
I - Основни капитал	4.400.000	123,9	4.400.000	143,8	100,0
II - Уписани неуплаћени капитал	0	0,0	0	0,0	0,0
III - Емисиона премија	0	0,0	0	0,0	0,0
IV - Емисиони губитак	0	0,0	0	0,0	0,0
V - Резерве	0	0,0	0	0,0	0,0
VI - Ревалоризационе резерве	0	0,0	0	0,0	0,0
VII - Нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају	0	0,0	0	0,0	0,0
VIII - Нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају	220	0,0	196	0,0	89,1
IX - Нераспоређени добитак	0	0,0	0	0,0	0,0
X - Губитак до висине капитала	881.503	24,8	1.374.636	44,9	155,9
1. Губитак ранијих година	326.033	9,2	881.503	28,8	270,4
2. Губитак текуће године	555.470	15,6	493.133	16,1	88,8

ПОЗИЦИЈА	31.12.2018.	%	31.12.2019.	%	Индекс 2019/18
Б. РЕЗЕРВИСАЊА, ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ И РАЗГРАНИЧЕНИ ПРИХОДИ	0	0,0	0	0,0	0,0
В. ОБАВЕЗЕ	32.558	0,9	33.950	1,1	104,3
І - Дугорочне обавезе	0	0,0	0	0,0	0,0
ІІ - Краткорочне обавезе	32.558	0,9	33.950	1,1	104,3
Г. ПОСЛОВНА ПАСИВА	3.550.835	100,0	3.059.118	100,0	86,2
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	0	0,0	0	0,0	0,0
Ђ. УКУПНА ПАСИВА	3.550.835	100,0	3.059.118	100,0	86,2

Извор: Финансијски извјештаји друштва за управљање добровољним пензијским фондом

Вриједност пословне активе и пасиве, са стањем на дан 31.12.2019. године, износила је 3.059.118 КМ и мања је за 491.717 КМ или 13,8%, у односу на стање дан 31.12.2018. године.

У структури пословне активе, стална средства учествовала су са 37,1%, а текућа средства са 62,9%. Дугорочни финансијски пласмани учествовали су са 88% у структури сталних средстава, а односили су се на улагање у финансијску имовину расположиву за продају - обвезнице Републике Српске (1.000.000 КМ). Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине учествовали су са 9,8%, а нематеријална средства са 2,2% у сталним средствима. У структури текућих средстава, финансијска средства означена по фер вриједности кроз биланс успјеха учествовала су са 49,1% (943.356 КМ), орочени депозити са 18,2% (350.000 КМ), готовина са 29,9% (574.664 КМ), док су све остале позиције заједно учествовале са 2,8% (54.703 КМ).

У пословној пасиви, капитал је учествовао са 98,9%, а обавезе са 1,1%. Капитал је износио 3.025.168 КМ и мањи је од износа акционарског капитала за износ губитка до висине капитала (1.374.636 КМ) и нереализованих губитака по основу финансијских средстава расположивих за продају (196 КМ). Обавезе су износиле тек 33.950 КМ.

У наредној табели даје се скраћена шема биланса успјеха друштва за управљање добровољним пензијским фондом за 2018. и 2019. годину.

Табела 29: Биланс успјеха друштва за управљање добровољним пензијским фондом

(у КМ)

ПОЗИЦИЈА	2018.	%	2019.	%	Индекс 2019/18
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
І - Пословни приходи	6.564	9,6	36.859	22,9	561,5
ІІ - Пословни расходи	595.290	95,4	654.202	100,0	109,9
Б. ПОСЛОВНИ ДОБИТАК	0		0		
В. ПОСЛОВНИ ГУБИТАК	588.726		617.343		104,9
Г. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
І - Финансијски приходи	57.191	83,1	53.337	33,1	93,3
ІІ - Финансијски расходи	230	0,0	186	0,0	80,9
Д. ДОБИТАК РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ	0		0		
Ђ. ГУБИТАК РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ	531.765		564.192		106,1
Е. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
І - Остали приходи	5.034	7,3	5.686	3,5	113,0
ІІ - Остали расходи	0		0		
Ж. ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ОСТАЛИХ ПРИХОДА И РАСХОДА	5.034		5.686		113,0

ПОЗИЦИЈА	2018.	%	2019.	%	Индекс 2019/18
З. ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ОСТАЛИХ ПРИХОДА И РАСХОДА	0		0		
И- ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
И. Приходи од усклађивања вриједности имовине			65.373	40,5	
II. Расходи од усклађивања вриједности имовине	28.739	4,6	0	0,0	
Ј. ДОБИТАК ПО ОСНОВУ УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ			65.373		
К. ГУБИТАК ПО ОСНОВУ УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ	28.739				
Л. НЕТО ДОБИТАК И НЕТО ГУБИТАК ПЕРИОДА					
I - Нето добитак периода	0		0		
II - Нето губитак периода	555.470		493.133		88,8
УКУПНИ ПРИХОДИ	68.789	100,0	161.255	100,0	234,4
УКУПНИ РАСХОДИ	624.259	100,0	654.388	100,0	104,8

Извор: Финансијски извјештаји друштва за управљање добровољним пензијским фондом

Укупни приходи, у 2019. години, су износили 161.255 КМ, а у оквиру којих су пословни приходи (приходи од улазних накнада и накнаде за управљање) учествовали са 22,9%, финансијски приходи (приходи од камата) са 33,1%, приходи од усклађивања вриједности имовине 40,5% (по основу улагања у отворене инвестиционе фондове), те остали приходи са (3,5%).

Укупни расходи су износили 654.388 КМ, а чинили су их пословни расходи у износу 654.202 КМ и финансијски расходи у износу који нема материјалну значајност. Пословни расходи су проистекли из трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода (55,2% пословних расхода), нематеријалних трошкова (13,1% пословних расхода), те трошкова материјала, амортизације, трошкова производних услуга и трошкова пореза и доприноса (31,7% пословних расхода). Нето резултат, у извјештајном периоду, био је губитак у износу од 493.133 КМ.

3.1.2. Добровољни пензијски фонд

У оквиру дјелатности добровољног пензијског осигурања, организован је један добровољни пензијски фонд, а то је: Европски добровољни пензијски фонд Бања Лука. Овим фондом управља Друштво за управљање Европским добровољним пензијским фондом а.д. Бања Лука.

Фонд је организован као отворени добровољни пензијски фонд, ради прикупљања новчаних средстава добровољном уплатом пензијског доприноса од стране обвезника уплате и улагања тих средстава с циљем повећања вриједности имовине.

Са стањем на дан 31.12.2019. године, укупан број активних чланова фонда био је 3.165. Просјечна старост чланова добровољног пензијског фонда била је 45,6 године, док је просјечна уплата износила 54,77 КМ. Од укупног броја активних чланова, 98,5% је приступило добровољном пензијском фонду путем пензијских планова, док 1,5% путем индивидуалних уговора о чланству.

У наредној табели приказан је скраћени биланс стања добровољног пензијског фонда, за 2018. и 2019. годину.

Табела 30: Биланс стања добровољног пензијског фонда

(у КМ)

Позиција	31.12.2018.	%	31.12.2019.	%
А. УКУПНА ИМОВИНА	302.155	100,0	1.621.532	100,0
I Готовина	34.631	11,5	92.251	5,7
II Улагања фонда	266.015	88,0	1.521.022	93,8
III Потраживања	459	0,2	1.193	0,1
IV Одложена пореска средства	0		0	
V Активна временск разграничења	1.051	0,3	7.066	0,4
В. ОБАВЕЗЕ	2.438	100,0	14.247	100,0
I Обавезе по основу пословања фонда			9.590	67,3
II Обавезе по основу трошкова пословања	50	2,1	230	1,6
III Обавезе према друштву за управљање	1.647	67,6	4.428	31,1
IV Краткорочне финансијске обавезе				
V Дугорочне обавезе				
VI Остале обавезе фонда				
VII Одложене пореске обавезе				
VIII Пасивна временска разграничења				
IX Обавезе по основу чланства	741	30,4		
В. НЕТО ИМОВИНА ФОНДА	299.717		1.607.284	
Г. КАПИТАЛ	299.717		1.607.284	
I Основни капитал	295.118		1.571.841	
II Капиталне резерве				
III Ревалоризационе резерве	3.861		31.927	
IV Резерве из добити				
V Нераспоређена добит	781		3.517	
VI Непокривени губитак	43			
VII Нереализовани добитак/губитак				
Д. БРОЈ ЕМИТОВАНИХ АКЦИЈА/УДЈЕЛА	29.864,1612602		153.513,6946396	
Ђ. НЕТО ИМОВИНА ПО УДЈЕЛУ/АКЦИЈЕ	10,03600		10,46997	
Е. ВАНБИЛАНСНЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ				

Извор: Финансијски извјештаји добровољног пензијског фонда

Са стањем на дан 31.12.2019. године, укупна имовина добровољног пензијског фонда износила је 1.621.532 КМ и већа је за 5,4 пута у односу на стање на исти дан претходне године. У структури укупне имовине добровољног пензијског фонда најзначајније учешће су имала улагања фонда у хартије од вриједности (обвезнице Републике Српске) и депозити (93,8%), а која су повећана за 5,7 пута.

Са друге стране укупне обавезе су износиле само 14.247 КМ, у којима су обавезе по основу пословања фонда учествовале са 67,3%, обавезе према друштву за управљање са 31,1% и обавезе по основу трошкова пословања са 1,6%

Нето вриједност имовине добровољног пензијског фонда, са стањем на дан 31.12.2019. године, износила је 1.607.284 КМ. Број емитованих удјела тј. број уписаних обрачунских јединица износио је 153.513,6946396, а нето вриједност по удјелу

10,469977 КМ.¹² Стопа приноса на нето имовину добровољног пензијског фонда износила је 4,34180%.

У наредној табели приказан је скраћени биланс успјеха добровољног пензијског фонда, за 2018. и 2019. годину.

Табела 31: Биланс успјеха добровољног пензијског фонда

Позиција	(у КМ)	
	2018.	2019.
А.РЕАЛИЗОВАНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ		
I - Пословни приходи	2.832	21.668
II - Реализовани добитак		
III - Пословни расходи	2.051	18.889
IV - Реализовани губитак		
V - Реализовани добитак/губитак	781	2.779
VI - Финансијски приходи		
VII - Финансијски расходи		
Б. РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИТАК / ГУБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА	781	2.779
В. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ		
Г.РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИТАК / ГУБИТАК ПОСЛИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА	781	2.779
Д.НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ		
I - Нереализовани добици	3.861	28.066
II - Нереализовани губици		
Ђ. УКУПНИ НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИТИ (ГУБИЦИ) ФОНДА	3.861	28.066
Е.ПОВЕЋАЊЕ (СМАЊЕЊЕ) НЕТО ИМОВИНЕ ОД ПОСЛОВАЊА ФОНДА	4.642	30.845

Извор: Финансијски извјештаји добровољног пензијског фонда

У 2019. години, пословни приходи су повећани за 7,6 пута, у односу на претходну годину. Повећање пословних прихода је резултат повећања прихода од камата на обвезнице и депозите, те прихода од дивиденде и амортизације дисконта (обвезнице). Са друге стране, у структури пословних расхода најзначајније учешће је имао износ накнаде друштву за управљање (89,2%).

Износ остварених прихода и расхода добровољног пензијског фонда, у 2019. години, у складу је са нивоом пословне активности.

¹² Вриједност обрачунске јединице фонда на дан вредновања утврђује се дијелењем вриједности нето имовине фонда са укупним бројем обрачунских јединица. Укупан број обрачунских јединица фонда, на дан вредновања, израчунава се на начин да се број обрачунских јединица од последњег дана за који је обрачуната вриједност обрачунске јединице фонда, увећа за број обрачунских јединица који је добијен евидентирањем обрачунских јединица на индивидуалне рачуне чланова фонда на основу запримљених уплата, те умањи за број обрачунских јединица који је добијен престанком чланства на дан вредновања.